

DI KALLER

ZSIDÓ NAPILAP

Ara 5 lej
Director-Felelos: Dr. Mar-
ton Ernő. Admi-
nistrator delegat si grant respon-
sibi-Felelos igazgató: Schwarz Endre
Proprietar.—Tulajdonos: Frateritas
S. A. R. de Editura. Registrat public-
numlor p'riodico No. 43. Dos. 889-
1933. Tribunalul Cluj, Sectia III.
Péntek, augusztus 5.
1933—5698. Av 8.
XXI. évfolyam, 174. szám.

Taxa postala
Kiosztási
Cím: Csej, Str.
Máron L. Pop
Előfizetési árak:
1200 lej. Kül-
megyédsvre 6,
20 dollár. — Az
magyarországi és
jelen napilag
omását csak a
engedjék meg.

A szudetak már eleve akadémikuskodnak Runciman lord közvetítésével szemben

A francia jobboldali sajtó is megállapítja, hogy Csehszlovákia nem követhet el harakirit a szudetak kedvéért

Amig egy nyugalmazott liberálisból antiszemita válik

Volt Oradea városának egy köztisztviselőnek örvendő főmérnöke, Kőszeghy József, aki mostanában ment nyugdíjba és üres óráiban azzal szórakozik, hogy egy-egy cikket ír az oradeai magyar lapokba. A nyugalmazott főmérnök ur néhány hetet ezelőtt Karlsbadban nyaralt, ahonnan hangulatos furdőlevelet írt a világ minden országának antiszemita mozgalma meleg szimpátiával kísért Magyar Lapok című katolikus újságba. Ez a szines furdőlevél nem annyira Karlsbad festői szépségével foglalkozott, mint inkább a Karlsbadban nyaraló csodarábbik festőietlen viselőivel. Sokalta a zsidó furdővendégeket Karlsbadban és azzal a méla akkorddal fejezte be, hogy bizony nem ártana némi gazdasági revolúció, illetőleg, megfelelő kormányintézkedés a zsidók anyagi helyzetére vonatkozólag.

Ebből a cikkből nagy kavardás támadt Oradeán, mert a főmérnök ur valamikor feltűnően liberális ember hírében állott. Némely oradeai lapíróknak még most is méltatlankodik azon, hogy Kőszeghy József ilyesmit írhatott. Mi persze nem vesszük ilyen tragikusan a dolgot. Tulontul melyen élünk benne a zsidókérdésben, mintsem ilyen incidentális megnyilatkozások megzavarhatnák a nyugalmunkat. Isteneim, olyan mindegy zsidó szempontból, hogy Kőszeghy főmérnök ur liberális-e, vagy antiszemita, mert egy dolog bizonyos, hogy édes keveset változtat a nyugalmazott főmérnök véleménye a zsidóság helyzetén. És nem az első, de nem is az utolsó példfordulás ez, amín az idők hatása ajatt egynemű volt demokrata keresztüllesik.

Egy dolgra azonban jó volt ez a polémia. Kőszeghy főmérnök a sajtóban megjelent különböző cikkek hatása alatt nyilatkozatot tett közzé, amely rendkívül érdekes és nagyon tanulságos, főképpen pedig jellemző arra, hogy miért liberális, illetőleg miért antiszemita némelyik ember.

Megtudjuk ebből a hosszú nyilatkozatból, amelyben az óminózus karlsbadi furdőlevél írója sok elismerő szót talál régi zsidó barátai felé, hogy miért volt valamikor liberális és miért antiszemita ma.

„Tény az, — mondja többek között a nyilatkozatban, — hogy harminc évvel ezelőtt sokkal liberálisabb voltam, mint ma, ne feledjük, én Oradea közönségét szolgáltam, legjobb meggyőződésem szerint — jól. Természetes, hogy a gazdám érdekeit védtem, a város vezetősége akkor erősen liberális és zsidó volt. Most, amikor semmi szolgálati kötelem sem akadályoz, még most is liberális vagyok, de szélesebb látószögben nézem a világot.”

Nézünk most meg, mi az a szélesebb látószög, amelyre azáltal tett szert a nyugalmazott főmérnök, hogy most már nem kell hivatalból liberálisnak lennie.

„Nem nevezhetem barátainnak azokat a közigazdász urakat, — írja nyilatkozatában, — akik részvénytársasági, vagy egyéb ürügyek alatt az inget, gatyát lehúzták rólam. Ezekben az üzletekben magam is hibás vagyok, mert biztam az oradeai zsidókban. Elég lesz, ha felemlitem, hogy ezek az oradeai pénzügyi vállalkozások legalább három millió lei vagyonomat ették meg.”

Hát ezért antiszemita Kőszeghy főmérnök ur. Bár a pénzt esetleg keresztény üzletbe is elveszthette volna. Az üzletnek az a természete, hogy nyerni és veszteni lehet rajta. Ha Kőszeghy főmérnök ur történetesen Kreugernek veszítette volna el a pénzt, valószínű nem volna most antiszéd, még harminc millióért sem, mint ahogy most antiszemita három millióért.

Párizs, augusztus 4. A ma reggeli francia lapok beható kommentárokkal kísérik lord Runciman prágai küldetését, amelynek sikeres, vagy sikertelen kimenetelétől nem kis mértékben függ a zaklatott és minduntalan újabb „incidensektől” nyugtalanított európai közszellem megnyugvása. A csehszlovák állam nemzeti szuverenitása szempontjából, távolról sem mondható kellemesnek a látogatás, a félhivatalos Prager Presse ennek ellenére is udvarias szavakban üdvözi a lordot Csehszlovákiába való érkezése alkalmából. Ezzel szemben a szudetanémetek, — akiknek nincs mit veszíteniük ezen a cseh államizágon és az európai békét egyaránt fenyegető akción, kétségüknek adnak kifejezést a lord missziójának kimenetelét illetően. Mindezt pedig azért, mert a cseh kormány — bár a nemzetiiségi egyenjogúsítás és a közigazgatási önkormányzat terén az engedmények olyan messzemenő határáig ment el, amelyet egyetlen más kisebbségnek országban sem léptettek életbe — vonatkozik hozzájárulni ahhoz, hogy az alkotmányos és demokratikus cseh köztársaságon belül a totális hitlerista államocskia kialakításához hozzájáruljon.

Berlintől és nem Prágától függ a megegyezés

„Egész Európa nagy érdeklődéssel figyeli Runciman lord rendkívüli küldetését, amely igen nehéznek látszik” — írja a párizsi Ouvre. A jelek szerint ugyanis nincs még közeledés a csehszlovák kormány és a szudetak vezetői között. Az Anshlusst követő napok feszült légköre még nem tisztázódott. A kérdés alapos tanulmányozása kétség kívül arra mutat, hogy békés megoldás Berlintől és nem Prágától függ. A kérdés az: meddig akar elmenni a német politika rugalmassága. A szudetak kérdése igen jó ürügy arra, hogy meggyengítsenek vagy éppen széttagoljanak egy olyan országot, amely zárja a Harmadik Birodalmat Délkelet-Európa felé való terjeszkedésében.

A jobboldali Le Jour szerint nem lehet a csehszlovák néptől azt kívánni, hogy kövessen el magán harakirit, sem azt,

hogy nemzeti létéről lemondjon. Hárommillió szudetanémet nem alkothat a csehszlovák államban olyan független és totális államot, amely Németország csatlósa.

Meddig hajlandó a cseh kormány elmenni?

Prágai jelentés szerint egyébként politikai körökben kedvezőnek tartják a válasznyilatkozatot, melyet Hodzsa miniszterelnök a július 28-án a szudetanémet párt által előterjesztett öt kérdésre adott. A miniszterelnök tegnap Kundt és Rosche szudetanémet képviselőknek adta át válaszát, amely hangsúlyozza, hogy a közigazgatási autonómiával kapcsolatos cseh tervezet utolsó megfogalmazásában képezi az alapot, amelyen állva a kormány hajlandó tárgyalni. Teljesíti a kormány a szudetanémetek július 7-i előterjesztésében foglalt kéréseket, míg a javaslatokra, amelyek tulmennek a cseh kormány által tett engedményeken, a szudetanémetek egyéb előterjesztésével együtt fogja megadni a választ. Végül hangsúlyozta Hodzsa, hogy e pillanattól kezdve a kormány a szudetanémetekkel folytatott megbeszéléseknek hivatalos jellegű kölcsönöz és a megbeszélések formáját külön megvitátás tárgyává kívánja tenni.

A csehszlovákiai magyarok önkormányzatot kívánnak

Tegnap nyújtotta át válaszát a cseh kormánynak a csehszlovákiai egyesült magyar párt. A válasz szerint az önkormányzati tervezet ne mnyújt többet a kisebbségeknek az eddig érvényben lévő törvényeknél. A magyarok egyenjogúságot és önkormányzatot követelnek a Kárpátalján és a Csalóköz magyar vidékein.

Lord Runciman látogatásai

Prága, augusztus 4. Lord Runciman prágai tartózkodásának első napja hivatalos látogatásokkal telt el. Dél előtt 11 órakor Krofta külügyminiszternél, fél 12 órakor Hodzsa miniszterelnöknel és 12 órakor Benes köztársasági elnöknel jelent meg kihallgatáson. Félgyakor leadta névjegyet Prága polgármesterénél.

Újra diplomáciai utra terelődött az orosz-japán konfliktus

Tokió, augusztus 4. A Domej úgynökség jelenti: Az orosz-mandzsua határ mentén a helyzet nyugodt, mint a hadügyminisztérium ma reggeli közleménye megállapítja. A japánok a legnagyobb figyelemmel követik a szovjetcsapatok megmozdulásait.

Tokió, augusztus 4. Konye herceg miniszterelnök ma újabb megbeszélést folytatott belső munkatársaival. A tanács legutóbbi események nyomán előállott helyzettel foglalkozott.

Tokio, augusztus 4. Szmétanin, a szovjetek ügyvivője ma délelőtt 10 órakor felkereste Horinuki helyettes külügyminisztert, meghívásra megjelent a külügyminisztériumban. Az eszmecsere több, mint egy órát tartott.

A Domej úgynökség tudni véli, hogy Horinuki a megbeszélés során elutasította az augusztus 2-i szovjet ellentiltakozását Csang

kufeng magaslatának a japánok által való elfoglalása ellen. A japán helyettes külügyminiszter fenntartotta azt az állítást, hogy az orosz csapatok jogosulatlanul jártak el és arra kérte a moszkvai kormányt, tanulmányozza át újból a helyzetet.

Az új görög rezsim második évfordulója

Athén, augusztus 4. Az 1936 augusztus 4-én bevezetett újgörög rezsim, második évfordulóján Metaxas miniszterelnök rádió útján üzenetet intézett a görög néphez.

A görög fővárost tegnap este kivilágították. A főváros és a vidék lakosága a hajnali órákig ünnepelt, énekelt és táncolt az utcákon.

Az orosz-japán háború kilátásai

Orosz-japán háború — ez a kifejezés jóformán egy fogalmat takar, azt a fogalmat, mely az 1904—1905-ös orosz-japán háborúhoz tapad. Akkor mérközött meg egymással először az ázsiai hegemoniáért a Távolkelet két nagyhatalma és ez a mérközés Oroszország vereségével végződött. A mostani konfliktus kapcsolatban nem érdektelen visszapillantást vetni az akkori eseményekre és ebből vonni le a következtetést arra vonatkozólag, hogy emberi, katonai és politikai számítás szerint kinek a javára dölhet el az újabb mérközés, ha ismét sor kerül rá, vagyis a mostani konfliktus valóban a két nemzet halálharcává válik-e?

Harminc évvel ezelőtt, 1904-ben a nagyobb és hatalmasabb Oroszország állott szemben Japánnal. Nagyobb számbeli túlsúlyban és hatalmasabb és gazdagabb nyersanyagkészleteiben. Papirforma szerint az oroszoknak kellett volna győzniük. Mint tudjuk, nem így történt. A vereségnek sok oka volt. Nemcsak a kitűnően képzett japán tengerészet sujtotta halálos csapással Oroszországot, hanem sokkal inkább az a belső korhadás, amely a cári Oroszország jellemzője volt. Ez a belső meghasonlottság, az önmagában való hit hiánya okozta nemcsak azt, hogy a japánokkal, hanem egy évtizeddel később a központi hatalmakkal szemben való háborút is elvesztették az oroszok. A forradalom küszöbén járt Oroszország az orosz-japán háború előtt és a háború végén ki is robbant az 1905-ös forradalom. A világháború során pedig az 1917-es forradalom véglegesen megbuktatta a cári rendszert.

Stratégiailag is igen hátrányos helyzetben vette fel a küzdelmet Oroszország Japánnal szemben. Szibériát európai Oroszországgal csak egyetlen egyvágányú vasutvonal kötötte össze és ezen a vasutvonalon az utánpótlás igen nehéz volt és szinte leküzdhetetlen feladatok elé állította az orosz hadvezetőséget. Sem municiót, sem katonákat elegendő mértékben nem tudtak a távolkeleti frontra küldeni. A repülőgépek akkor azon egyszerű oknál fogva nem játszhattak szerepet, mivel még nem voltak. Szó sem lehetett bizonyos anyagok légi uton való szállításáról, nem is beszélve arról, hogy a hadműveletek céljára sem lehetett repülőgépet használni. Még ennél is katasztrófálisabb volt azonban, hogy az oroszok tengeri haderejüket sem vehették teljes mértékben küzdelembe, tekintettel arra, hogy a hajók az északi uton a téli hónapokban aligha érthették volna el Vladivosztock csendesóceáni kikötőjét. Maradt tehát a másik út: megkerülni a fél földet és Afrikát körülhajózva az Indiai óceánon át érkezni meg a csata színhelyére. A több hónapos utazástól legyöngült orosz tengeri haderet a japánok szinte játszva verték le.

A háború akkor is, mint most, Mandzsukuo miatt tört ki. Ezt a területet, mely akkora, mint Németország és Franciaország együttvéve és melynek éghajlata és termékenysége Közép-Európával hasonlítható össze, a japánok és az oroszok is szerették volna maguknak megszerezni. Az oroszok voltak a gyorsabbak. A 19. század végétől kezdve lassanként rendelkezésükre állt az egész Mandzsuriát, sőt még annak felszigeteszert ki-nyuló részét, Koreát is. A japánok többször követelték, hogy az oroszok hagyják el a területet. Ezt Oroszország megígérte ugyan azzal, hogy ha majd helyreáll a

rend, de ennek ellenére továbbra sem őrítette ki Mandzuriát. Ez volt a közvetlen oka az orosz-japán háború kitörésének, amely azzal végződött, hogy Oroszország lemondott Port Arturról, a Szahalin sziget déli feléről és Koreáról.

Az angol közvetítő politika azonban elérte, hogy Mandzsúria senkié sem lett. Az oroszoknak ki kellett őríteniök, de a japánok sem kapták meg. Továbbra is Kína fennhatósága alatt maradt. Ez már angol érdek volt. Anglia már akkor megkezdte a világtörténelmi méretű szövetségi hálózatnak kiépítését, amelyben akkor már Amerika és Japán benne voltak és amelyhez most csatlakozott Oroszország és Franciaország is. Anglia tehát nem akarta sem azt, hogy Japán nagyon is győztes maradjon, sem azt, hogy Oroszország nagyon is le legyen verve. Így jött létre a kompromisszum Mandzsúria kérdésében és ez a kompromisszum olyan erős volt, hogy a világháborúban is Oroszország és Japán, mint egymás szövetségesei vettek részt.

Mandzsúria kérdése csak a harmincas évek elején került újból szőnyegre. Japán felhasználva az Amerikától Európáig végigszáguldó gazdasági világválságot. 1931-ben megtámadta Kínát s elfoglalta tőle Mandzuriát, amelyet Mandzsukuo néven látszat-önálló állammá kiáltott ki. Ez volt az 1931-32-és első japán-kínai háború eredménye. Amikor öt évvel később, 1937 júliusában Japán újból megtámadta Kínát, mindenki azt várta, hogy Oroszország azonnal akcióba fog lépni Kína mellett. És azonban több, mint egy esztendőig nem következett be. Tavaly júliusban Oroszország egyrészt nagyon is el volt foglalva a spanyol ügyekkel és előbb ezeknek kapcsolatait kellett likvidálnia, másrészt itt volt az a nagy belső forrongás, amelyet a szovjet a sorozatos bűnperekkel igyekezett elfojtani. Ugy látszott, mintha Oroszország akcióképtelen lenne és nem volna meg az ereje egy ilyen nagy erőpróbaéhoz.

Ma egy stratégiaileg egészen más helyzetben lévő Oroszország veszi fel a küzdelmet Japánnal. Megépült a második smpár is európai Oroszország és Szibéria között, az utánpótlásnak tehát sokkal nagyobb és biztosabb lehetősége van, mint az első orosz-japán háború idején. Ez azonban voltaképpen édeskeveset jelentene, még akkor is, ha nem csupán a vasutakat, hanem a kintinó autótutakat is figyelembe vesszük. Végeredményben úgy az út, mint a vasut vékony és bizonytalan litér, hacsak egy-kettő van belőle. Nagyon könnyen el lehet pusztítani, Oroszország azonban levonta az 1904-5-ös háború tanulságait és Szibériát az anyaországtól független, önálló állammá építette ki. Szibéria ma teljesen független európai Oroszországtól, úgy az élelmezés, mint hadianyaggyárak tekintetében, valamint az európaítól teljesen független, önálló bázissal rendelkező az önállóan operáló hadsereg tekintetében.

Japán tehát kétségkívül sokkal elönytelenebb helyzetben veszi fel a küzdelmet Oroszországgal szemben, mint 1904-ben. Stratégiaileg a japánok mellett szól az, hogy Korea is, Mandzsukuo is most Japán kezében van, sőt, óriási egyéb kínai területet is tart Japán e pillanatban megszállva. Ugyanakkor ez viszont hátrányt is jelent, mert ez a terület éppen úgy, mint Mandzsukuo, ellenséges terület, megszállt terület, amelynek lakossága éppen arra vár, hogy az első adott pillanatban a hódító ellen fellázadjon. Japán mögött ezenkívül egy háborús esztendő van, amely rengeteg pénz- és véráldozattal járt, sokkal nagyobb, mint amilyen Japán számított és amely minden erejét igénybevette a japán nemzetnek. Ezzel szemben Oroszország pihent.

Lesz-e küzdelem, illetve fog-e kitörni a küzdelem az ázsiai hegemoniáért Oroszország és Japán között, ezt a közeli órák és napok fogják eldönteni. Egy kétségtelen: a harc hosszú lesz és ha más nem avatkozik a küzdelembe, akkor is százmillió japán fog szembenállni hatszázmillió oroszral és kínáival. Az oroszok és kínaiak mérhetetlen emberanyag- és nyersanyagforrások fölött rendelkeznek és bármilyen hosszú a küzdelem, a háborukat végeredményben mégis ez szokta eldönteni.

Sztambuli kaland avagy Egy becsületbeli tartozás megfizetése

Jeta: Maxton Ernő

Novy Smokovec, augusztus 2.

A napokban a kezembe került egy statisztikai kimutatás, amely az egyes államok bűnözési viszonyairól nyújt összehasonlító képet. Ez a statisztika nemcsak a gyilkosságot, hanem az öngyilkosságot is a bűncselekmények rovataiba sorozza. Érdekes dolgokat tud meg az ember egy ilyen statisztikából. Megtudja például, hogy a szerelmi, vagy féltékenységi motivumok miatt elkövetett gyilkosságok és öngyilkosságok terén Románia vezet, viszont Oroszországban ugyiszólván ismeretlen a bűncselekmények ez a kategóriája. Ugy látszik, Oroszországban a szerelm már nem probléma s így a féltékenység sem.

Égészen elmerültem az érdekes számszlopok labirintusában, amikor egy adat hirtelen szívenütött. Más számára ez az adat bizonyára nem egyéb szürke számmal, de nekem komoly lelkiismeretfurdalást okozott. Egy régi becsületbeli adósságot juttatta eszembe. Az adat arról szól, hogy az összes európai államok között Törökországban a legrikábbak a korrupcióval és megvesztegetéssel kapcsolatos bűncselekmények. Amikor ezt az adatot olvastam, hirtelen egy ijedt szemű, izadt homlokú konstantinápolyi villamos-kalauz arca bukkant fel előttem. Utána pedig eszembe jutott egy elfelejtett történet.

Réges-régen, még megboldogult képviselőkoromban történt. Pontosan öt évvel ezelőtt. A parlament irodája rendkívül olcsó palastinai társasutazást rendezett képviselők, szenátorok és parlamenti újságírók részére. Az Új Kelet szerkesztőségéből hárman vettünk részt a kiránduláson, Jámber Ferenc, Hátzszegi Ernő és én. Velünk volt még dr. Fischer József képviselő, Böszönyi Lányával. Estefelől indult a hajónk, a „Dacia”, a constantinai kikötőből és regyogó napütéses tavaszi délielőtt futottunk be a pártatlan szépségű Aranyzarv-öbölbe. A sztambuli mecsetek ércupolái és a Grande Rue de Pera dombkapaszkodó fehér palotáival már messziről felénk küldték sugaras üdvözlőit. A „Dacia” délielőtt tiztől este hat óráig horgonyzott a konstantinápolyi kikötőben s így volt időnk megtekinteni a keletromai császárok és török szultánok egykor büszke városát. Időnk lett volna tehát, csak pénzünk nem igen volt. Mármost török fontunk. Hosszas utánjárás után mégis sikerült szereznünk a hajón tiz török fontot, ami akkor körülbelül nyolcszáz leinek felelt meg. Ötünknek volt tehát tiz fontunk s elhatároztuk, hogy nem is fogunk ennél többet költeni. Ezzel az összeggel kell megtekintetünk egész Konstantinápolyt. Nagyszéhasú takarékosági intézkedéseket léptettünk életbe. Kimondottuk, hogy nem veszünk a város megtekintése céljából taxit igénybe, hanem gyalog, vagy a legjobb esetben villamoson fogunk közlekedni.

Mit néz meg az ember először Konstantinápolyban? Természetesen az Aja Szofia mecsetet. A mi kis karavánunk is arra irányította lépteit. A hajós-tisztek is kapott utbaigazításokat követte egy darabig a kikötő zeg-zugos sikátorain bolyongtunk, amíg kiértünk a galatai hídra. A hid tulsó végén egy kis térség volt, ott kellett felszállnunk a villamosra.

Azt már néhány perces konstantinápolyi tartózkodásunk alatt tapasztaltuk, hogy nyelvi tekintetben meglehetősen csehül állunk. Ez utbaigazításért megkérdézték legtöbbször, beleértve a randőröket is, a törökön kívül egy kukkot sem beszél más nyelven. Egyik-másik még franciául makogott valamit. Ezért úgy határoztunk, hogy a társasági vagyon, a tiz fontot átadjuk Hátzszegi Ernőnek, aki a legjobban tud közlünk franciául. Ő ugyanis hosszab ideig diák és tányérmosagató volt Párizsban. Hiába, a nagy emberek mind alacsonyán kezűk.

A galatai hídfőnél felszálltunk a villamosra. Hátzszegi mint tolmács és kincstárnok elől ment.

— Donnez-moi cinq billets au mosquée Aja Sofia, — fordult ékes francia nyelven a kalauzhoz.

A kerekkepű, tömzsi kalauz zavartan, mondhatnám kissé bárgyun mosolygott: Hátzszegi megismételte a mondókáját. A kalauz most már a fejét rázta. Egy szót sem értett franciául. Erre közbejöttünk valamennyien és kifejező jelbeszéddel adtuk tudtára szerény óhajunkat. Az öt ujjunkkal az orra előtt hadonásztunk és a mecset irányába mutatva máriákusan ismételtük e két szót: Aja Szofia. Végre megértettük egymást. A kalauz ideadta az öt jegyet, Hátzszegi pedig átnyújtotta a tiz fontos bankjegyet.

A villamos ebben a pillanatban megállóhelyhez érkezett, sok új utas szállt fel s a kalauznak hivatalos teendői miatt ott kellett hagynia bennünket. Kissé veszekedett a felszállókkal, nyilván intette őket, hogy ne tolongjanak. Azután jelt adott az indulásra s visszajött hozzánk, hogy visszaadjon a pénzből. Kotorászott a börtáskájába és előszedett néhány réz és nikkel pénzdarabot. Saszemekkel figyeltük, mint hullanak az apró pénzdarabok Hátzszegi markába, hiszen egész konstantinápolyi vagyonunkról volt szó. Abban a pillanatban, ahogy a derék török abbahagyta a számolást, valamennyien, szinte egyszerre kérdeztük:

— Vajjon jól adott vissza?

Ismét kezdetét vette a jelbeszéd. Most már mind a két kezünkkel hadonásztunk az orra előtt, jelezvén a tiz ujjunkkal, hogy tiz fontot adtunk neki s közben a Hátzszegi marka felé bökdöstünk, értésére akarván adni a töröknek, hogy fölöttebb keveseljük az ott szerényen meglapuló pénzdarabokat.

A kalauz ismét bárgyun mosolygott, majd segélykérően nézett körül a többi utas felé. Erre elkezdtünk az összes általunk ismert európai és ázsiai nyelveken az utasok felé beszélni, hátha akad egy tolmács közöttük. De nem akadt. Senki sem jött segítségünkre. Mialatt így folyt az egyoldalu vita, a villamos ismét megállt s a kalauz kimutatott az ablakon: Aja Szofia. Valóban ott magasodott előttünk a hatalmas bizánci épületcsoda.

Nem volt mit tennünk, le kellett szállnunk a villamosról. Valamennyiünknek furta az oldalát, vajjon jól adott vissza a kalauz. Bár a latin írás más kötelező volt akkor Törökországban, a pénzdarabokoa még mindig a török betűk szerepeltek s így még a számokat sem tudtuk kiolvasni rajtuk. Egy térségen voltunk, amelynek egyik oldalán üzletek sorakoztak egymás mellett. Az egyik zsidó hangzású cégtáblánál megállottunk és szerencsét próbáltunk. Csakugyan egy zsidó cukorkereskedő volt ott, aki tudott németül. Elmondottuk neki esetünket, majd Hátzszegi odanyújtotta a még mindig markában szorongatott aprópénzeket. A kereskedő megszámlálta őket, majd kijelentette, hogy ha öt jegyet vettünk, akkor a kalauz csak egy fontból adott vissza.

Szerencse, hogy nem volt a közelben magyarul tudó rendőr, vagy detektív, mert különben biztosan eljárás indult volna ellenünk török nemzetgyalázás címén. Valamennyien hagosan káromkodtunk, még a higgadt Fischer Józsefet is elhagyta szelid béketürelme. Hát nemhiába, — fakadtunk ki, — hogy a bakis országában vagyunk, nem hiába, hogy az egész világ a korrupció fogalmának szimbólumát: a bakisist a törökből vette át szótárába, itt, Kemal pasa reformjai ellenére is még mindig a régi korrupció világ járja. Az idetévedő idegent, úgy látszik, egyszerűen kirabolják. Kilenc fontunk, egész alapotkánk odaveszett ennél a zsidvány kalauznál.

Ebben az emelkedett hangulathoz mentünk megtekinteni az Aja Szofia mecsetet,

amely akkor még csakugyan mohamedani templom volt és tele volt szebbnél szebb imaszőnyegekkel. Azóta múzeum lett belőle. Még az sem derített fel nekünk, hogy a kényes papucsokat kellett volna megőrizni, mert a mecsetünk mellett csak papucsban szabad járni.

Körülbelül félóra néztünk az Aja Szofia mecsetet, majd oldalán álló, ugyancsak csodálatos, amelynek neve szem. Utközben még mentünk, mert a nálunk lévő bankjegyeket a mecset között s mi magunk nem tudtuk, hogy az obligatóriákat megvásároljuk.

Alig töltöttünk öt percet a mecsetben, amikor egy kisfiú szaladt be és elkezdte kifelé húzni Hátzszegit. A mecset bejáratának drapériájánál ott állott a mi villamoskalauzunk. Lihgett, homlokáról borsónagy-szerű izzadságcseppek csurogtak s a kezében kilenc darab egyfontos bankjegyet lobogtató Hátzszegi felé. Valamennyien odaszaladtunk és majd elől a mecsetünk a látványtől.

Hamarosan tolmácsot kerítettünk, egy zsidó idegenvezetőt, akinek közvetítésével a következők derültek ki:

A kalauz abban a tudatban volt, hogy egy fontot adtunk neki és abból adott vissza. A bankjegy átvétele és a visszadás között más szolgálati ügyeket kellett intéznie, de egyébként is annyira zavarban volt, hogy nem vette észre a tévedését. Mikor kiosztással a végállomásra érkezett, elszámolást csinált magának s akkor vette észre, hogy kilenc fonttal több pénze van nála. Hirtelenben észbe jutott a mi különös magatartásunk, furcsa jelbeszédünk és egyszerre megértette, hogy kilenc fonttal becsapott bennünket. Szégyen megijedt és futva jött ideám, hogy visszahozza a pénzt. A tolmács utján alázatos bocsánatot kért tőlünk.

— De hogy akadt ránk, honnan tudta, hogy itt vagyunk? — kérdeztük.

— Ő, az könnyű volt, — mondotta a kalauz, — láttam, hogy idegenek s így tudtam, hogy az Aja Szofia mecsetet mennek megnézni. Először oda is mentem, de mint hogy nem találtam senkit ott, hát idejöttem.

— És ha már innen is elmentünk volna? — A kalauz mosolygott.

— An jól ismerem a turisták utirendjét. Innen elmentem volna a Bazárba, azután a Szerájba és valahol csak megtaláltam volna önöket.

Akartunk neki egy font borralalót adni. Nem fogadta el.

Akkor azt mondtam Hátzszeginek:

— Ird fel a nevet ennek a derék kalauznak, akiről a becsületesség szobrát kellene megmintáznunk. Irunk majd róla egy szép cikket az Új Keletben s bekiáltjuk francia fordításban a konstantinápolyi polgármesternek, hadi tüntesse ki azt az embert, aki helyreállította, legalább is a mi szemünkben, a török nép becsületét.

Meghatottság és pátosza volt a szavainban.

Aztán hazajöttünk s elfelejtkeztünk az egész dologról. Egyszer megkérdéztem Hátzszegit, mi van a kalauzzal, de nem találta meg a nevét. Elveszték a jegyzetét. A cikk adósk maradtunk.

Mostanig nem is jutott eszembe ez a történet. A statisztikai táblázat ismét emlékeztetembe idézte. Ez a táblázat azt mutatja, hogy Kemálnak csakugyan sikerült átvennie egy egész népet és végleg kiirtani a korrupciót Törökországból.

Mi tudtuk ezt már öt évvel ezelőtt. Ami azonban a legfontosabb, az a statisztikai adat negadta az impulzust arra, hogy ime én is megfizessem végre becsületbeli tartozásunkat a sztambuli névtelen villamoskalauznak.

— Szigorúan ellenőrzik a német iskolákat Argentínában. Buenos Ayresből jelentik: Az argentinai közoktatásügyi minisztérium meg az év júniusában jelentést tétett meg az országban működő német iskolák propaganda tevékenységéről. A jelentés alapján a közoktatásügyi kormány elhatározta, hogy a jövőben szigorúan ellenőrizni fogja ezeket az iskolákat a működésükben. Mindenekelőtt nagyobb súlyt kell helyezni Argentina földrajzi és történelmi ismeretekre és semmiképpen sem szabad politikai propagandát, vagy faji elméleteket terjesztetni az iskolák útján. Argentína minden iskolájában respektálni kell az ország alkotmányát, amely nem ismer különbséget fajok, vallások és osztályok között. Ezzel egyidejűleg felülvizsgálásra kerülnek a német iskolákban használt tankönyvek is. A hatóságok feladata kinyomozni, vajjon mely forrásokból kapják a német iskolák fenntartására szolgáló pénzeket. Amennyiben nem belföldi pénzeszközökből tartanák fenn, az iskolákat bezárják.

A ki polgá vissza

Iamandi igazs

Bucuresti, augusztus... munkban röviden... lyi dekrétummal... ság szempontjából... fel, — és hat hónap... bírót hasonló me... Ezek a súlyos szank... kormányzati rendszer... lási tevékenységének... latkozásai, országse... nést keltettek. A főv...

Iamandi i

Az elmozdítottak... lae Suruceanu, a chis... csosa, aki ellen töb... be a minisztériumho... „A feljelentések al... sében Iamandi igazsá... vizsgáltam Suruceanu... következőket állapít... Az erkölcs szem... életmódjával kedvez... remtett maga körül... presztízse, mint a b... szempontjából. Kere... foglalkozik és szőlő... zadékát oly módon... összeférhetetlen bír... felült azt mondják r... lentős vagyona, az in... mazott, amelyeket... basarabiai központi... tagja követett el.

Gh. Cioloş mérnök... én tett nyilatkozás... ja Suruceanu taná... idején négy millió le... jani” cikk...

1923-ban, midőn Cioloş... latot folytatott az er... rónak egy barátjáva... fenti összeg lefizeté... viszont Suruceanuna... kellett hoznia, amely... 2600 hektár szántóf... sajátítás alól. Az őss... ban vitték el a bírő... kisajátítás alól való... határozatot a gyár... együttesen szerkeszt...

Vasile Poniş, a chis... sa 1938 július 11-én... zatot tette: „Conrad... volt nagybirtokos, f... elmondotta nekem, k... akiket megvásárolt, r... részét megmentse a... ceanu is szerepelt. E... mondtam Stefan... figyelőnek is, aki vi... ruceanu ellen.”

Miután ezek a té... romittálják a bírő... tanácsos méltatlan... bírő kar tarja mar... A jelentést a kéts... rérum követi, amell... csost elmozdítják ál...

Miért m... schi járd... Miron Volcinschi... elnöki rangban lévő... sa ugyancsak egy... folytán következett... elnöke a bizottságn... siloko de Siretki g... kának felbecsülést... megállapítását intéz... bek között egy 675... amelyet bizonyos kö... jaitottak ki. Volcin... — miután azt a bi... már aláírták — val...

Az oradeai SZILÁGYI-féle orth. kóser zsidó fiuinternátus

felvesz az 1938-39. tanévre bentlakó és bejáró növendékeket. Az internátusban a tanulók okleveles tanárok gondos vezetése mellett teljes testi és lelki fejlődésük biztosítottva van.

Az intézet igazgatói Dr. SZILAS, zsidó Heumeni igazgató és RADO PÁL kereskedelmi Heumeni tanár

Ardeidei úton Oradea, Str. Delavrancea 17-hez forduljanak.

A kisajátításokkal és az állampolgársági ügyekkel kapcsolatos visszaélések miatt mozdítottak el három bírót

Iamandi igazságügyminiszter jelentése az uralkodóhoz az elmozdított bírák magatartásáról

Bucuresti, augusztus 4. Tegnap szombaton röviden jelentettük, hogy királyi dekretummal elmozdították állásukból három bírót, akik ellen a bírói tisztesség szempontjából súlyos vádak merültek fel, — és hat hónapra felfüggesztettek két bírót hasonló megfontolások alapján. Ezek a súlyos szankciók, amelyek az új kormányzati rendszer széleskörű purifikálási tevékenységének jellegzetes megnyilatkozásai, országserzte hatalmas feltűnést keltettek. A fővárosi lapok mai szá-

mukban közlik Victor Iamandi igazságügyminiszternek az uralkodó elé terjesztett jelentését, amely a bírák elmozdításához vezetett. Ugyan az igazságügyminiszter jelentése, mint a királyi dekretummal alkalmazott szankció az új kormányzati szellem vezetését kívánják jelképezni. A kormány nyilvánvalóan hangsúlyozni kívánja általuk, hogy a közéleti légkör megtisztításában a legvégső intézkedésektől sem riad vissza.

vallomásából, akiktől 6 pénzt kért, valamint ezen peres felek hozzátartozói és ügyvédei vallomásából. Minden esetben, midőn a bíró megvesztegette magát, a körülmények teljesen azonosak. Ugyanazon közvetítőnek a neve szerepel, akinek Codreanu bíróval való kapcsolatai kiderültek a nála tartott házkutatás során lefoglalt okmányokból is. Megállapítást nyert továbbá, hogy Codreanu lakásán roghatta több zsidó látogatását az állampolgársági revízió munkálatai alatt. Megerősítést nyert, hogy azonos okmányok alapján Codreanu ellentétes döntést hozott. A vizsgálat során arra hivatkozott, hogy személyesen ismeri az illetők helyzetét, holott ez teljesen megengedhetetlen peres ügyek jogi elintézésében.

A sorocai törvényszék ügyészenek kijelentése szerint Codreanu bíró a törvény intézkedéseinek megsértésével intézte el az esetek 80 százalékában a revíziós kéreéseket, kényszerítve az ügyészséget arra,

Iamandi igazságügyminiszter jelentése az elmozdításra ítelt bírókról

Az elmozdítottak között szerepel Nicolae Suruceanu, a chisineui ítélőtábla tanácsosa, aki ellen több feljelentés érkezett be a minisztériumhoz.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

„A feljelentések alapján — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — átvizsgáltam Suruceanu iratsomóját és a következtetést állapítottam meg terhére: Az erkölcsi szempontjából vitatható életmódjával kedvezőtlen atmoszférát teremtett maga körül, úgy az ő személyes presztízse, mint a bírói kar tekintélye szempontjából. Kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik és szülőinek és földjeinek hozadékát oly módon értékesíti, hogy az összeférhetetlen bírói méltóságával. Ezen felül azt mondják róla, hogy nagyon jelentős vagyona, az inkorrektégekből származott, amelyeket annakidején, mint a basarabiai központi kisajátítási bizottság tagja követett el.

3-i jegyzőkönyvben tudatosan behamisította, hogy az örökberleti területet hektáronként négyezer lejre becsülték fel. Ezen intellektuális hamisítás és hivatalos hatalommal való visszaélés folytán Siretcki gróf kétféleképpen 350 ezer 299 lejt vett fel jogtalanul. A hamisítás elkövetése után a bíró — hogy tettének büntetőjogi elévülését biztosítsa — öt éven át elrejtve tartotta az iratsomót.

Codreanu bíró a revízió során követett el visszaéléseket

A harmadik elmozdított bíró: George Codreanu, a sorocamegyei guritei járásbírósnál működött. Vele kapcsolatosan a következőket írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter:

Bizonyos feljelentések azt a vádat emelték George Codreanu ellen, hogy megvesztegetést fogadott el a hozzátartozó peres felektől, különösképpen a zsidóktól, akiknek állampolgársága revízió alatt áll. A vádak kivizsgálásával a chisineui tábla mellett működő bírósági felügyelőt bíztam meg, aki 654-1938. számú jelentésében oda konkludál, hogy Codreanu bíró szabálytalan eljárásával Soroca megyében és másutt is a gyanúsítás atmoszféráját teremtette meg maga körül. Megállapítást nyert, hogy az állampolgárságok felülvizsgálásával kapcsolatosan Codreanu nem egységes szempont vezette az ügyek elintézésében. Azonos bizonyítványok alapján gyakran ellentétes végzéseket hozott. Egyes esetekben helyben hagyta az állampolgárságot, idegen nyelvű, le nem fordított okmányok, vagy pedig tanúhallgatásokra támaszkodó bizonyítványok alapján, bár ezek kevésbé valószínűek voltak, mint mások által beterjesztett bizonyítványok, amikor is elutasította a kérvényeket.

A chisineui tábla mellett működő főügyész 2412-1938. számú jelentésében értesítette az igazságügyi minisztériumot arról, hogy értesülései szerint, valamint a felfolyamodási jog gyakorlása szempontjából áttanulmányozva a Codreanu bíró által feldolgozott iratsomókat, megállapította, hogy ez a bíró helybenhagyott állampolgárságokat, holott el kellett volna rendelnie törlésüket, más ügyekben viszont ugyanolyan okmányok alapján kétféle mértékkel mért. A táblai főügyész éppen ezért kiszállt a helyszínére, ahol tudomására hozták, hogy Codreanu bírónak olyan reputációja van, amely nem válik becsületére a bírói karnak, miután inkorrektnek tartják.

A Bucurestiből kiküldött vizsgálóbiztos megállapításai

Időközben Codreanu beadvánnyal fordult hozzám, kérve, hogy mielőtt valamely intézkedést hoznék vele szemben, adjam meg neki a védekezés lehetőségét. Eppen ezért George Pacuraru Bucuresti táblai tanácsost küldtem ki, aki megállapította, hogy Codreanu számos esetben pénzt vett el az eléje kerülő peres ügyek elintézésére. Ez kétség kívül kiderült azoknak a

A községi előjárók és a csendőrsők közti hatásköri összeütközések megszüntetése

A belügyminisztérium körlevelet adott ki a hatáskörök tisztázására. Csak a megyei és járási főnökök rendelkezhetnek a csendőrsőkkel

Bucuresti, augusztus 4. A belügyminisztérium köriratokat adott ki, melyben utal arra, hogy a felüli bírák, jegyzők és a csendőrsparancsnokok között több esetben nézeteltérések támadtak a maguk hatáskörére nézve s ez további sürölődéseket okozott. Ennek eloszlására a belügyminiszteri körlevelék megállapítják, hogy a közigazgatási törvény 61-ik paragrafusa szerint a primár a községi rendőrség főnöke, a 110-ik paragrafus 8. bekezdése szerint pedig a jegyző a közigazgatási rendőrség feje. Hatáskörüket azonban a törvény végrehajtási utasítása szabatosan körülírja.

Igy a primár akkor kérheti a csendőrség segítségét, ha a községi szabályzatok és rendeletek alkalmazásáról, vagyis községi rendőri ténykedésről van szó. A 106-ik paragrafus értelmében a primárnak és a jegyzőnek anélkül kell gondoskodniuk a büntetett megelőzéséről, hogy ehhez a csendőrség segítségét kérik. A csendőrsőkkel való rendelkezés joga egyébként csak a prefektusoknál és pretoroknál illeti meg.

Hasonlóképpen a rendőri bíróság ügykörébe tartozó esetekben (kisebb kihágások elleni eljárásban) is csak a prefektusoknak és a pretoroknak van joguk intézkedni. Ez alól csak a tettenérések, vagy ügyészi meghatalmazás esetén tejesítendő rendőri bírósági eljárások lehet kivétel.

A primár egyébként csak a községi szabályzatok és rendeletek alkalmazására kérheti a csendőrséget és amennyiben ilyenkor a csendőrség nem teljesítendő kötelességét, az esetet jelenteni kell a felsőbb hatóságoknak. A jegyző se községi rendőrségi ügyben, se közigazgatási, se bírósági ügyekben nem adhat ki rendeleteket a csendőrsőknek. Azonban mikor a bíróságoktól megbízásokat kap nyomozásokra, a egyéb bírósági teendőket teljesítésére, akkor a megbízásra való eljárásra a csendőrség segítségét kérheti.

Táblai ítélet előtt a hatéves fuvarlevélpanama

Ki volt Max Wurmbrand és hol vannak a társai? Hogyan húzta ki a CFR-től kilencvenhatmilliót egy szervezett társaság?

Bucuresti, augusztus 4. Hat évvel ezelőtt nagy port vert fel az ugynevezett fuvarlevélpanama, amely ma érkezik befejezéshez a Bucuresti ítélőtábla előtt. Az ügyben 59 vádlott van, akik közül a törvényszék 52 vádlottat összesen 101 évre ítélte azért, mert Wurmbrand Max volt képviselő és Ioanid CFR mérnök segítségével 96 millió lejrel károsították meg az államvasutakat.

A vádlottak jórésze szökésben van. A nagyszabású szélhámoságot egy ország-kerterjedő szervezettel tudták végrehajtani. Wurmbrand az ország minden részében fuvarlevél felülvizsgáló ügynökségeket állított fel, amelyek poton pénzén vásárolták össze a fuvarleveleket, amelyeket megreklamáltak akár volt bennük tévedés, akár nem.

Ha például valaki szörmet szállított, a

reklamáció szerint a fuvardíj kirovása táves volt, mert az áru közönséges bányabőr volt, stb. A fuvarlevelekben mégis minden esetben megállapították a tévedést, amiben orozslánrésze volt Ioanid mérnöknek, akinek a kérdéskör osztályon teljhatalma volt. Így a vasut évek folyamán közel száz milliót fizetett ki.

Az ügy törvényszéki tárgyalásai hosszadalmasak voltak a vádlottak nagy számára és az óriási anyagra való tekintettel. Nem kevesebb, mint háromszázezer fuvarlevelet kellett szakértőkkel újrvizsgálatni és ezért a törvényszéki ítélet hozataláig is négy év telt el a tett felfedezése után. A vádlottak közben elszédtek a világban és közülük alig néhány járja szorongva, hogyan dönt a tábla a törvényszéki ítélet ellen beadott fellebbezés tárgyában.

Rheuma:
Pöstyén
fürdő

Kellemes oda- és visszautazás közvetlen gyorsvonatokon vagy repülőgépeken 5 órán belül biztosítva, teljes visszarepülés 70 százalék engedmény. Gyönyörű fekvés a Kárpátok tövén. Teljesen nyugodt fürdőélet. A fürdővendégek száma június 25-ig 11.327 volt. Júliusban: golf-, tenisz- s bridge-versenyek, pisztrángfaisztat. Utazást a tartózkodási feltételek: Bureau Pistyan „Drogrent“ S. A., Timisoara I. Piata Tepeş Vodă 1, vagy: Bureau Pistyan E. Gábor, Cluj, strada Fantanelei 7.

hogy felfolyamodási jogát a normális itélkezés szempontjából szokatlan arányban gyakorolja és különös figyelemmel legyen az illető iratsomókkal szemben, ismelve a bíró megvesztegethetőségéről szóló híreket.

„Ilyen körülmények között — írja jelentésében Iamandi igazságügyminiszter — Codreanu helyzete a bírói karban lehetetlenné vált. A jelentést követő királyi dekretum George Codreanun elmozdítja állásából. Két másik királyi dekretum, amelyekhez nincs csatolva az igazságügyminiszter jelentése, hat hónapra függeszt fel állásától Mihai Paraschivescu cernauti táblai tanácsost és Ion Stoianov orhei megyei Rezina Târg község törvényszéki előnői rangban lévő járásbíróját.

Meghalt Schön Sámuel

Hidáról kapjuk a megdöbbentő hírt, hogy az elmúlt szombaton 57 éves korában hirtelen meghalt Schön Sámuel kereskedő, az ardeali hitű ortodoxia egyik kiváló tagja.

Az elhunyt, az Istenfélelemmel párosult valódi „Talmid chóchem” és kulturális zsidó prototípusa volt. Vas jellemű, puritán lelkű, jószívű, régi veretű nobilis zsidó, aki diszkrét volt családjának, községenek és Ardeal egész zsidóságának.

A megboldogult régi ardeai zsidó családból származott. Fia volt az ottiakó és meszese földön híres rabbi József Schönnnek, nagy atyja pedig rabbi Nathan Hoffmann a „chószam Szófer” szentéletű tanítványa, az ardeai rabbi kollégium elnöke volt.

Schön Sámuel talmud tudását az ardeai Fuchs Mór, a satumarei Grünwald Jehuda és a pozsonyi S. B. Szófer világhírű jesivákban szerezte, világi tanulmányait az ardeai polgáriban végezte.

Jesivából való kiküldetése után elvette a hidai reb Móse Porgesz lányát.

Életén át bölcs derűvel tanult és tanított. Valóságos apja volt községenek és egész környék zsidóságának, amely mesterét és

vezérét vesztette el benne.

Nemrég vesztette el, Idus nevű fiatal lányát, ami szívét nagyon megviselte.

Minden zsidó megmozdulásban résztvett. Nem volt zsidó mozgalom vagy közügy, ahol Schön Sámuel, bölcs, higgadt szavát ne hallatta volna. Jellemző rá, hogy az állampolgársági jogok revíziója alkalmával éjt napallá téve dolgozott, hogy a szegénysorsu zsidók jogait elveszni ne engedje. A nagy munka megrendítették egészségét, amelyet a jelenlegi palesztinai események is aláástak.

Szombaton rituális fürdőt vett, amelynek megtörténte után rosszul lett és egy órai csendes küzdelem után lelkét visszaadta Teremtőjének.

Temetése vasárnap, a zsidó közösség óriási részvételével ment végbe.

Paneth hidai főorvosi gyászbeszéde után fia, József és Náthán búcsúztatták szívbe-markoló hangon apjukat. Weiss Ch. A., a hidai fiatal főorvosi beszéde után a jóbarátok és tisztelők nevében Liebermann Hermann és Weisz Mór Clujról búcsúztatták a páratlan emberbarátot. F. H.

A pápa az emberi méltóságról

„A katolikus gondolkodás nem jelenti az elkülönítő értelemben vett faji és nemzeti eszme szerinti való gondolkodást”

Röviden közöltük már, hogy a pápa nyilatkozatot tett az emberi méltóság nagy problémájáról. Most római tudósítás alapján erről a következő részletes jelentést adhatjuk:

XI. Pius pápa kihallgatáson fogadta a propaganda kollégium növendékeit, akikhez intézett beszédében rámutatott arra, hogy örül ennek a kihallgatásnak, amely abban a pillanatban történik meg, mikor annyit beszélnek a fajiságról és nemzetiségről s ennek folytán súlyos hibába esnek azok, akik olyan dolgokról beszélnek, amelyekhez nem értenek tökéletesen.

Ez a szó: „katolikus” az univerzalizmát jelöli meg, nem faji és nem nemzeti ennek a két szónak szétválasztó értelmében. Az Actio Catholica hivatás, hogy ezekkel az elvekkel bennünket átitasson, mert az Actio Catholica jelenti a katolikus életet és ezért szemefénye a pápának.

A katolikus élet aktivitást jelent a szeretet gyakorlását, azét az erényét, amely Isten törvényéből következik. A katolikus gondolkodás nem jelenti az elkülönítő értelemben vett faji és nemzeti eszme szerinti való gondolkodást. Nem akarunk semmit sem elválasztani az emberiség családjában. Nem akarunk a fajiságról és nemzetiségről túlzott mértékben beszélni, mint az ember és ember, az egyén és egyén, a nép és nép között emelt korlátokról. Egyesek kedvezőnek találják az alkalmat annak hangoztatására, hogy a Katolikus Akció és a fasiszta párt között áthidalhatatlan ellentét áll fenn. Ez az állítás ostobaság, mert az Actio Catholica maga a katolikus élet és nem lehet azt elválasztani az Egyháztól.

Az emberiség egyetlen nagy nagy univerzális faj

Az Actio Catholica és az előbb említett tévedések között semmi közöség nem áll fenn. Elfelejtik, hogy az emberiség egyetlen nagy univerzális emberi faj. Ez a szó „faj”, inkább az állatokra vonatkozik, az embereké nem alkalmasabb ezt mondani: „emberi nem.” Nem lehet azt mondani, hogy az emberiségben belül hely volna különböző fajoknak, különböző variációknak, különböző nemzetiségeknek. Megkérdéshetnék azt, hogy talán Olaszország egy nem szerencsés utánzással szükségét érezte annak, hogy Németországot kövesse. A régi olaszok e sokkal rokonszenvesebb szavakat alkalmazták: gens italica, italica stirps, afaeti genus, amelyek sokkal civilizáltabb kifejezések és kevésbé barbárak. Tactitus, a nagy történetíró a szétetés jelenék tartotta, ha az embereknek nem volt többé bátorságuk, hogy a dolgokat a maguk nevével nevezzék.

Aki a papát támadja...

A pápa hozzátette: hiábavaló kísérlet azt gondolni, hogy aki az Actio Catholictá támadja, az nem támadja az Egyházat. Aki az Actio Catholictá támadja, támadja az Egyházat és a pápa azt mondja, vigyázzatok, a ti javatok érdekében azt tanácsolom, ne támadjátok az Actio Catholictat, mert aki támadja az Actio Catholictat, támadja a papát

és amint a történelem tanítja: „qui mange du pape en meurt” (aki beleharap a pápába, belehal).

A pápa megjegyezte, hogy a propaganda-kollégiumban 37 nemzet van képviselve, az Egyház itt ékesszólóan alkalmazza azt az elméletét és gyakorlatát, amely az univerzalizmát jelenti. Ugyanannak az anyának gyermekei, ugyanannak a családi tűzhelynek kedves, szeretett növendékei, az igazságnak ugyanarról az asztaláról táplálkoznak, ugyan azokkal a közös javakkal. A propaganda-kollégium igazi és helyes megvalósítása az emberi méltóságnak és a realitásnak megfelelő faji kapcsolatoknak, mert az emberi valóság azt jelenti, hogy emberek vagyunk és nem állatok. Az emberi méltóság pedig azt jelenti, hogy egyetlen nagy családnak vagyunk tagjai és ezeket a valóságokat, az Egyház mutatja meg azáltal, hogy van egy saját, igazi és egészséges fajelmélete, amely méltó az egyes emberhez és nagy közöségben belül. Mert valamennyien tárgyai az ő anyai szeretetének, valamennyien hivatalosak az igazságnak ugyanarra a világosságára, ugyanazokra a közös javakra és ugyanarra a közös szeretetre. Mindegyik a saját nemzetiségén és fajiságán belül propagálja az Egyház oly nagy és magasztos emberi doktrínájának, még azelőtt is, hogy keresztények lennének.

Összefoglalva: emlékeztette őket a megváltás egyetemességére, megáldotta az itt-lévő leendő misszionáriusokat, akiknek hivatása lesz, hogy saját országokban, népeik és fajtáik között ennek az egyetemességnek gondolatát hirdessék.

Allianta, Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének ellenőrző Uniója augusztus 8-án tartja közgyűlését, melynek tárgysorozatán szerepel az Unió felszámolásának kimondása is. Az új szövetkezeti törvény értelmében ugyanis a szövetkezetek ellenőrzését az egész ország területén egy központi ellenőrző szerv veszi át. Az Allianta, mint Federálé, változatlanul tovább folytatja működését.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

B. M., Becelean. A hadkiegészítőnél nincsenek tisztában az ügyvel. A Tanügyi Inspektorátustól szerzett értesüléseink szerint a diplomát nosztrifikálni kell. Kérvényt kell benyújtani a közoktatásügyi minisztériumhoz, ehhez mellékelni kell a diplomát — eredetiben. A minisztérium majd eldönti, hogy kell-e vizsgálni, ugyancsak a minisztérium minősítésétől függ a hadkiegészítő végleges állásfoglalása is. Nem ártana talán a kérvényben erre vonatkozólag a minisztériumhoz kérdést intézni.

Három heti gyógykúra BUDAPESTEN, a fürdők metropolisában

Díjmentes vízum, 50% kedvezmény a magyar vasút vonalán. Lakás és teljes ellátás luxus-szállókában, illeték, orvosi felügyelet, kiszolgálás, körutazás, számos kedvezmény.

Lejben fizetendő az

„EUROPA”

Román Nemzeti Utazási és Idegenforgalmi Vállalat összes irodáiban.

CLUJON: az „ECONOMIA”-nál Piața Unirii 23. szám.

KÖZGAZDASÁG

Ujabb miniszteri rendelet a kisiparosok és kiskereskedők kötelező könyvvezetéséről

Bucuresti jelentés szerint, a pénzügy-minisztérium 164.842. szám alatt rendeletet adott ki a kisiparosok és kiskereskedők kötelező könyvvezetésével kapcsolatban. Ezt a rendeletet a minisztérium a kereskedelmi és iparkamaráknak is megküldötte.

A rendelet a tévedések elkerülése végett hangsúlyozza, hogy nem kell a 200 lejes évi átalány-illetéket fizetni azoknak a kisiparosoknak és kiskereskedők-

nek, akik naponta elvégzik a kötelező könyvelést. Amennyiben a könyvvezetés elkésve történik, az illető kereskedőt, vagy iparost megbüntetik.

Ha a kereskedő és kisiparos a büntetést el akarja kerülni, köteles az évi 200 lejes megváltási díjat lefizetni. Ez a díj azonban nem mentesíti őt az alól, hogy a naplót és főkönyvet beszerezze és ezeket éventé a törvényes bélyegilletékekkel ellássa.

Üzleti hírek

Megegyezés Cluj városa és a helyi utépitő vállalatok között. A Cluj városi tanács az idei évre tervezett és már kiadott utépitési munkálatok közül mintegy 13 millió lejre rugó munkálatot elutasított azzal, hogy a vállalkozók nem megfelelő nyersanyagot akartak felhasználni. Amint értesültünk az az érdekelte vállalkozók ajánlatot tettek a városnak, hogy a munkálatot 10 százalékos árengedménnyel végzik el. Ezt az ajánlatot a városi tanács is elfogadta és így a kérdéses munkálatok már meg is kezdődtek.

Enoria Sanitara a Municip. Bucuresti kórház autóberezési munkálataira július 20-án tartottk árlejtést, amelyen résztvett Clujról Coop. Clujana termelési szövetkezet. Az árlejtésen a legelőcsőbb ajánlatokat egyenlő ár mellett a Coop. Clujana és a Coop. Universala Bucuresti tette. Az árlejtés eredményét tanács elé viszik, annak eldöntése végett, hogy a munkálatokat melyik ajánlattevőnek adja ki, vagy új árlejtést irjanak ki.

Mojuľ faterinél szövetkezet Jibou nemrégiben értesítette Máguri, Máriceľ és Someșul-Rece községeket, hogy e községek lakóinak faszükséglete céljaira 8000 köbméter lábón álló faanyagot ad át 46 lejes köbméterenkénti áron a jelenleg 130 lejes átlagos ár helyett. A szövetkezet egyben értesítette a megyei prefekturát, hogy a mőc-vidéki iskolák számára hajlandó az összes szükséges iskola berendezési tárgyakat ingyen szállítani.

Centrala Cooperativelor gabonarakárt állít fel Clujon. Hírek szerint a Cecopava szövetkezeti központ azzal a tervvel foglalkozik, hogy Clujon gabonarakárt állít fel és e célra az állomás mellett lévő közraktarak egy részét fogja igénybe venni. A terv keresztülvitelét az érdekelte helyi hatóságok kezdeményezték és támogatják.

A klinika területén építik fel az új cluji járványkórházat. Marinescu tábornok közegészségügyi miniszter nemrégiben Clujon tartózkodott, mely alkalommal dr. Barițiu cluji egészségügyi vezérfelügyelő részletes előterjesztést tett a miniszternek a cluji járványkórház felépítése tárgyában. Az előterjesztés szerint a jelenlegi járványkórház használatban állapotban van. Ezzel azelőtt megkezdődött a General Grigorescu uti sarkán az új járványkórház építése, melynek céljaira a minisztérium 10 millió lejt már elő is irányzott. Az érdekelte ingatlanulajdonosok azonban tiltakoztak a kórház ottan való felépítése ellen, arra hivatkozva, hogy a környék egészségügyét veszélyezteti. A minisztérium erre a már kiutalt összeget visszavonta más célokra. A kérdés most újabb fordulatot vett és hivatalos tényezők azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a járványkór-

házat a központi klinika területén, a jelenlegi gyermekkórház épülete mellett fogják felépíteni. A kérdéssel közelebbről foglalkozik az egyetem tanácsa. A közegészségügyi miniszter támogatja a terv valóra váltását. A minisztériumnak ily építkezések céljaira 70 millió lej áll rendelkezésére.

Mmap néven Clujon új társaság alakult a Hebe, Sängeorg-Bail ásványvizek kizárólagos cluji és turdai forgalombahozatalára.

Mi ujság a textilpiacon?

Gloria Leon Grad S. A. cég alatt Bacăuban 8 millió lej részvénytőkével részvénytársasággá alakult át a Leon Grad hímzőszelyemgyár. A gyárat apportként vitték a részvénytársaságba 4 millió lej értékben.

Manufactura Oituz S. A. cég alatt Bucurestiben kézműváruk forgalomba hozatalára részvénytársaság alakult 1 millió lej részvénytőkével. Részvényesek: Dimitrie Cosereanu 50 ezer lej, Constantin Alexandru 100 ezer lej, Carol Casabian 150 ezer, Sache Alacu 200.000, Doni Andreescu, 200 ezer, Garabeth Spengian 100 ezer és Valeriu Bucureția 200.000 lej tőkével.

„Fabrica de Postav Wilhelm Tellmann et Co. S. A. Brasov, 1938 április 30-án lezárt mérlegében 42 millió lej részvénytőke és 2 millió 540.584 lej tartalékjal mellett 5 millió 7.705 lej tiszta nyereséget mutat ki.

Tesătorile Reunite S. A. pt. Industria Textilă” ezúri közgyűlése ratifikálta Frank Haworth, Stockport (Anglia) textiliparosnak az igazgatóságba történt kooptálását. A vállalat 1937. évi mérlegét 30 millió lej részvénytőke és 413.666 lej tartalékok mellett 1.258.744 lej tiszta nyereséggel zárta.

„Industria Cucirini S. A. R. Arad”, 1937. évi mérlege 20 millió lej részvénytőke 277 ezer lej tartalékjal mellett 1.063.163 lej tiszta nyereséget mutat ki.

Uj cégek Aradon. Az aradi kereskedelmi kamaránál újabb a kövekező szakmai cégeket jegyezték be: Rabitz Fani, Boulevard Reg. Maria 16, posztó és szövet detailkereskedés. — Soľ, Iul Drexler Iosif, Strada D-na Bálasa 44, rövidáru és harisnyakereskedés. — Friedmann Gizella, Strada Mețianu No. 4, „Union Textil” emblémával rövidáru és textil detailkereskedés. — Teodor Ang., Páncota községben textil és rövidáru kereskedés. — Klein Maxim és Erzsébet Arad, Boulevard Regina Maria 2-6, szövet, cipő és férfi divatárkereskedés. — Kohn József, Strada Daclor No. 14, textiliparokés. — Rotariu I., Minis község, textil, pamutfonal és vegyeskereskedő. — Popity D. Arad, Strada Căramidarilor 13, textil, női- és gyermekkonfekciókereskedés.

A pápamányz a zsidó szabot

Schwarz Mo hogy té

Jeruzsálem, augusztus zsidóság újra tragikus áll. Sir Mac Michael főktus 1-én hozott határozat tette a haifai esküdtbíró Schwartz zsidó rendőri bíróság hozott halálos ítéletében — nem mint Be a katonai bíróság — polgári hatóság erősített vádlottra kimondott Schwartz Mordechai ug nai fórum ítélt el, me törvényszékek életbelépti ri bíróság elé került az Schwartz Mordechai tragikus. A szerencsétlen dó rendőri egy pillanati ártatlanságát hangoztatáságok nem is tudták a zonyítani. Az elmúlt év Schwartz, mint reguláris hí főkörmányzó, Sir Akkoi tábornál állott volt és a zsidó rendőri zselből. Abban az időben cselekmény fordult elő, támadás készül a tábor totta revolverét és a zaj lövés halálosan megsebz

Rendele a keresk late

A munkaviszony

Bucuresti, augusztus 4. mai számában rendeltő amely egyrészt a keresk alatok hivatalainak munkálatok záróját szab lettörvény lényegesebb int kezők:

1. szakasz. Bármily te delmi vállalat hivataliban és melléküzletek hivatal munkaidő nem haladhatja naponta, vagy a 48 órát h

2. szakasz. Jelen törvén hatartannak azt az idő alatt a személyzet a tulaj sére áll. Nem vonatkozik re, midőn a személyzet ne rendelkezésére.

3. szakasz. Ha a helyi felek megegyezésének meg zonyos napjaiban 8 óránál egyáltalán nem dolgozn munkaidő a hét más nap azzal a feltétellel, hogy munkások számát tiszte napi munka tartama ne tiz óra.

5. szakasz. A fentiekő engedélyezhető: a) küld elvégzésére, mint leltár fe járatok, felszámolások é elintézésé. b) Hogy meg toknak a lehetőség arra, a rülmények folytán előálló eleget tegyenek.

6. szakasz. A túlóráz normális fizetésnek legal 12. szakasz. Az üzletek paritásos bizottságok álla deketl szakaszervezetek e tálass után. A nyitási é

A palesztinai főkör- mányzó megerősítette a zsidó rendőrré ki- szabott halálbüntetést

Schwarz Mordechaj rendőr ma is aзи hangoztatja,
hoggy tévedésből lőtte le arab rendőrlársát

Jeruzsálem, augusztus 4. A palesztinai zsidóság újra tragikus hír hatása alatt áll. Sir Mac Michael főkörmányzó augusztus 1-én hozott határozatával megerősítette a haifai esküdtbírósnak Mordechaj Schwartz zsidó rendőr ellen ez év januárjában hozott halálos ítéletet. Ebben az esetben — nem mint Ben Jozsef ügyében a katonai bíróság — hanem a tengerpart polgári hatóság erősítette meg egy zsidó vádlottra kimondott halálos ítéletet. Schwartz Mordechait ugyanis nem katonai fórum ítélte el, mert még a katonai törvényszékek életbeléptetése előtt polgári bíróság elé került az ügye.

Schwartz Mordechaj ügye különösen tragikus. A szerencsétlen, halálraítélt zsidó rendőr egy pillanatra sem szűnt meg ártatlanságát hangoztatni és a bírói hatóságok nem is tudták a bűnösséget rábizonyítani. Az elmúlt év szeptember 2-án Schwartz, mint reguláris rendőr, a korábbi főkörmányzó, Sir Arthur Wauchope akkori tábornál állott őrt. Sötét éjszaka volt és a zsidó rendőr zajt hallott a közelből. Abban az időben számtalan terrorcselekmény fordult elő, azt hitte, hogy támadás készül a tábor ellen, ezért kirántotta revolverét és a zaj irányába lőtt. A lövés halálosan megsebzett egy arab rend-

őrt, aki szintén szolgálatban volt. Mordechaj Schwartz nyomban jelentést tett feletteseinek a történetéről, mire letartóztatták. Hasztalanul hangoztatta kitaratóan, hogy semmi sem állott tőle távolabb, mint az a szándék, hogy arab társát megölje, a haifai esküdtbírósnak anélkül, hogy konkrét bizonyítéka lett volna a szándékos emberölésről, mégis halálra ítélte. A palesztinai fellebbezési bíróság Frumhin zsidó bíró nem szavazatával szemben, két igen szavazattal ez év áprilisában a halálos ítéletet megerősítette. A palesztinai zsidó fórumok mindent elkövettek, hogy a halálos ítéletet megsemmisítsék. Akcióba lépett többek között a legtekintélyesebb angliai zsidó szervezet, a Jewish Board of Deputies is, amelynek elnöke Newille Laski, királyi tanácsos, a legkiválóbb jogászok egyike kísérletet tett arra, hogy a londoni kuriánál megfellebbezze a palesztinai halálos ítéletet. A londoni kuria azonban az elmúlt héten illetéktelennek jelentette ki magát az ügyben és így a halálos ítélet ügye újra a palesztinai hatóságok elé került, amelyek legfőbb feje a főkörmányzó, akinek a kezében van a megkegyelmezés joga is, most megerősítette a halálos ítéletet.

**AMELY HÁZBA
LEVEGŐ ÉS NAP JÖN BE
nem jön be az orvos...**

mondja a nép! De ez a közmondás megfeledezett a legyekről, amelyek tömegesen jönnek be a nyitott ablakon, házárt elárasztják baktériumokkal és veszélyeztetik egészségét az általuk terjesztett betegségekkel! Küzdjön a légveszedelem ellen FLY-TOX segítségével!

FLY-TOX

Svájc egyik kantonjában népszavazás lesz a nemzeti szocialistákról

BAZEL, augusztus 4. A bazeli kanton szociáldemokrata pártja indítványt terjesztett elő, hogy a kormány tiltsa be a nemzeti szocialista párt működését. Mivel a szocialisták indítványukra, megszerezték az alkotmány szerinti kellő aláírást, az indítványt népszavazás alá bocsátják.

Háboru esetén az amerikai légihaderő negyvennyolc óra alatt ezernégyszáz-ezerötszáz repülőgépet küldhet Európába

Párizs, augusztus 4. Howard Hughes sikeres földköri repülésének 24.000 kilométer 91 óra és 14 perc alatt, sokféle gyakorlati következménye van. Anglia és Franciaország közvéleményét, miután a harmadik nagy demokratikus hatalomról van szó, ezek közül elsősorban a hadviseléssel kapcsolatos konklúziók érdeklik.

A kérdés, ami fölmerül, a következő: képes-e az USA háboru esetén légi úton az óceánon keresztül közelélni, vagy sem? Howard Hughes útja után erre a kérdésre, ezt egyhangulag szögezi le a párizsi sajtó, csakis igennel lehet válaszolni. — A Paris-Midi, amely katonai ügyekben hangadó, az időt is megjelöli: az Egyesült Államok 16-48 óra leforgása alatt százával küldhetik bombavető és vadászgépeiket az európai kontinensre.

Ugyanis Howard Hughes útjának legfőbb jellegzetessége az, hogy a 24 ezer kilométert közönséges azéria-repülőgépen tette meg: az Electra 14 típusú kétmotoros kereskedelmi Lockheed-en, amely az amerikai kontinens feletti hosszú légiúton már számtalanszor bevált. Ennek a repülőgépeknek a karakterumai az alábbiak: kereskedelmi gép 12 utas és 2 pilóta részére. Szárny szélessége 19,95 méter, hossza 13,40 méter, felülete 51 négyzetméter, maximális gyorsasága óránként 426 kilométer, hosszú utakon átlagsebesség ennek a kapacitásnak a 71 százaléka, vagyis 336 kilométer óránként. Két 1100 lóerjű motor hajtja.

A földköri útra a gépen egyetlen változtatást hajtották végre: az utashelyeket

benzintartányokkal helyettesítették s így a gép egyfolyában, leszállás nélkül 6000 kilométert repülhetett. Az Electra ugyanilyen könnyedén szerelhető föl bombavető célokra. — Az amerikai légügy még csomó más típusu géppel rendelkezik, amelyek képesek a hosszú távolság könnyű legyőzésére. A leg-híresebb és a következő háborúban Európában is hasznosítható típusok:

A Boenig-gyártmány több típusa, közöttük a híres „repülő erődítmény”, amely 32 utassal és öttagu személyzettel 344 kilométer átlagsebességgel 2600 méter magasságban emlékeztetesen végigrepülte egész Amerikát.

A Consolidated hidroavion két típusa. Ezek tavaly januárban leszállás nélkül repültek San Diégóból a Hawaii szigetekre.

A Douglas-gépek összes típusa. A két- és négymotoros bombavető Martin-gépek, valamint a 42 utasra berendezett Sikorky-gépek.

Ezekből a típusokból az USA a háboru kitörését követő néhány óra belüli mintegy ezer gépet küldhetne Európába. A kisebb kapacitású vadászgépek az ut felét repülő anyahajókra tennék meg. Ilyen hajója öt van az USA-nak: a Sarafoga, a Lexington, az Entreprise, a Yorktown és a Ranger. Egy egy 72 repülőgépet hordoz, az öt tehát 360-at. Ezek a gépek 2500 kilométert az anyahajók hátán, a többi 3500 kilométert önerejükkel tennének meg. Az első 48 óra alatt tehát 1360—1500 gép érkezik Amerikából Európába, ahol az amerikai avionokat felszerelnék a front képessé tennék.

Rendelet törvény szabályozza a kereskedelmi és iparvállalatok munkaidejét

A munkaviszony megszüntetésének új rendjét is rendelet törvény szabályozza

Bucuresti, augusztus 4. A Hivatalos Lap mai számában rendelet törvény jelent meg, amely egyrészt a kereskedelmi és iparvállalatok hivatalainak munkaidejét, másrészt az üzletek záróját szabályozza. A rendelet törvény lényegesebb intézkedései a következők:

1. szakasz. Bármily természetű kereskedelmi vállalat hivatalaiban, valamint a fiók és mellékhelyek hivatalaiban a normális munkaidő nem haladhatja meg a nyolc órát naponta, vagy a 48 órát hetenként.

2. szakasz. Jelen törvény értelmében munkatartannak azt az időt tekintik, amely alatt a személyzet a tulajdonos rendelkezésére áll. Nem vonatkozik tehát a szünetekre, midőn a személyzet nem áll a tulajdonos rendelkezésére.

3. szakasz. Ha a helyi szokásnak, vagy a felek megállapításának megfelelően a hét bizonyos napjaiban 8 óránál kevesebbet, vagy egyáltalán nem dolgoznak, a nyolc óras munkaidő a hét más napjaiban túlhaladhat azzal a feltétellel, hogy a maximális heti munkaórák számát tiszteletben tartásuk s a napi munka tartama ne legyen több, mint tíz óra.

5. szakasz. A fentiekől ideiglenes eltérés engedélyezhető: a) különleges munkálatok elvégzésére, mint leltár felvétele, mérleg, lejáratok, felszámolások és számla lezárások elintézése. b) Hogy megadassék a vállalatoknak a lehetőség arra, hogy rendkívüli körülmények folytán állított munkatöbbletetek eleget tegyenek.

6. szakasz. A túlórázás az alkalmazott normális fizetésnek legalább 25 százalékkal való emelésére ad jogot.

12. szakasz. Az üzletek nyitási és záróját paritásos bizottságok állapítják meg, az érdekeltektől több replülőgépet és alkatrészt adtak el, mint 1937 első felében. Az eladott mennyiségből 73 millió dollár folyt be.

zása akár kerültenként, akár szakmánként történhetik. A záróra este nyolc órán túl, az ünnepek előtt pedig este 9 órán túl nem terjedhet. Legalább két óra ebédszünet tartandó.

A munkaviszony felmondásának új rendszere

Ugyancsak a Hivatalos Lap mai számában jelent meg a rendelet törvény, amelyről röviden mai lapunk hír-rovatában beszámoltunk. A rendelet törvény a munkatörvénynek a felmondási időre vonatkozó rendelkezéseit szabályozza a következőkben: A meghatározott időre kötött egyéni munkaszerződést bármely fél felmondhatja 14 nappal a szerződésben foglalt kötelezettségek megszűnésére előírt időpont előtt. A felmondó fél köteles a felmondás okát írásban közölni.

Amennyiben a munkaszerződést meghatározatlan időre kötötték, bármelyik félnek jogában áll felmondani. A felmondási idő a következő:

- a) Egy hónap, hat hónaptól egy évig évig terjedő szolgálati idő után.
- b) Három hónap egy—öt évig terjedő szolgálati idő után.
- c) Négy hónap öt—tíz évig terjedő szolgálati idő után.
- d) Hat hónap tíz—tizenöt évi szolgálati idő után.
- e) Tizenöt éven felül minden leszolgált évről egy hónap felmondási idő jár, ez azonban a 12 hónapot nem haladhatja meg. A felmondási idő a hónap elsejétől számít.

— Nagy konjunktura az amerikai repülőgép iparban. Newyorkból jelentik: Az amerikai repülőgépgyárak az év első felében 47 százalékkal több replülőgépet és alkatrészt adtak el, mint 1937 első felében. Az eladott mennyiségből 73 millió dollár folyt be.

Uj flottatámaszpontot épít Anglia Labuan szigetén, a fejedelmek egykori otthonában

London, augusztus 4. A világ legnagyobb flottabázisának, Singaporenak kiépítése után Anglia hozzájárul az Indiai óceán és a Sárgea tengeren lévő egyéb érdekeltéssel biztosításához is. Singapore mellett máris hozzáálltak Honkong védelmi berendezésének kiépítéséhez és rövid idő múlva alkalmasint már Honkong is jól védett, erős flottatámaszpont lesz.

A harmadik támaszpontot Anglia Labuan szigetén akarja kiépíteni, hogy így egy óriási háromszögben a Távolsági-Keleten tartózkodó angol flotta hajói teljes biztonságban lehessenek. A negyedik támaszpontot egy esetleges háborúban az Egyesült Államok szolgáltathatná, amennyiben Manila kikötőjét a Fülöp szigeteken az amerikaiak szintén megerősítették és ők is tovább folytatják az erődítmények építését.

Labuan szigete Borneo északnyugati csücskével szemben fekszik. Ez a hetvenöt négyzetkilométer területű sziget, amelynek mindössze huszonöt fehér lakosa van ötven maláj és kínai mellett, egyike Anglia legrégebb gyarmatainak, az idők folyamán azonban szinte teljesen megfeledkeztek róla. Labuan szigetét tíz kilométeres tengerszoros választja el Borneótól és így rendkívül alkalmas lenne az angol hadihajóhad elhelyezésére.

Labuan szigete egyszer már nagy szerepet játszott a világpolitikai tervekben. 1946-ban a sarawaki „fehér maharadzsai”, Sir James Brooke, — akinek az unokáiról, Baba hercegnőről és Gyöngy hercegnőről mostanában olyan sokat írnak a lapok — Labuan szigetét „második Singapore”-ra akarta kiépíteni, igaz ugyan, hogy nem mint flottatámaszpontot.

Sir James Brooke meg volt győződve arról, hogy Labuan éppen olyan fontos szerepet játszhatna az India és Kína felé irányuló kereskedelem lebonyolításában, mint Singapore. Ez tényleg valószerűnek is látszott és megfelelő tőkével szép eredményeket lehetett volna elérni, azonban végül is megfeledkeztek Sir James Brooke szép terveiről és Labuan maradt, ami volt odáig.

Labuan természetes kikötője egyike a világ legvédelemben és legnagyobb kikötőinek. Maga a „Labuan” szó is annyit jelent malájul, hogy „horgonyzóhely”. Ma egyáltalán nem használják ki ezt a pompás kikötőt és csak a Singapore—Honkong közötti kábelvonal hajói futnak be időnként az öbölbe. Labuan jelentősége az utolsó két évben mégis emelkedett, amennyiben az angolok, a Singapore—Honkong közötti repülőjáratok esetleges kényszerleszállóhelyéül jelölték ki, azonkívül néha az angol tengerészeti repülőgépek is kikötőül használják.

Labuan pompás kikötőjét régen a maláj kalózok nagy előszeretettel vették igénybe, de a sziget tulajdonképpen csak akkor kezdett benépesedni, amikor az angolok birtokukba vették. Sok maláj költözött át ebben az időben Labuan szigetére és Borneóról egy csomó fejedelmek is áthajózkodott. Labuan volt az első angol koronagyarmatok egyike Kelet-Indiában és abban az időben külön kormányzója volt, aki hatalmas helyőrség felett rendelkezett.

Ami a fejedelmeket illeti, még ma is van belőlük bőven Labuan szigetén és hát borzongató történeteket mesélnek róluk, a valóságban azonban ma már csak Borneo ősernegeteiben indítanak a benszülöttek irtóhadjáratot egymás ellen, különösen gyűjtőszervezélyüket kielégítsék. Labuan szigetén a fejedelmek megelégednek a halottak fejének gyűjtésével. Az európai temetőt állandó őrizet alatt kellett tartani, mert a fejedelmek mindenáron igyekeztek gyűjteményeket egy-egy szép európai koporsóval is kiegészíteni. Az európai temetőben a sírokat még most is óriási kövek fedik, ha mindgyárt manapság nem is olyan veszélyes többé a dolog.

Labuan szigete bővelkedik a természeti szépségekben. Kedves, alacsony dombokok emelkednek a tengerparton, a sziget közepé pedig nagyon erős és szép klímájú fensík. Nagy illatanyagok és szép falvak

láthatók mindenfelé. A legfontosabb kivitel cikk a fecskefészek, amelyet a kínaiak csemegéjéül exportálnak, azonkívül a kámför, gumi, tápióka, szágó és kopra. Szemet is találtak a szép szigeten, azonban még csak most láttak hozzá a kiaknázásához és nem tudják, milyen mennyiségben rejtőzik a föld mélyében. Amennyiben Labuan flottatámaszponttá építéne ki az angolok, kétségtelenül hozzájárulnának a szén nagyszabású kiaknázásához. Singaporeban igen nagy jelentőséget tulajdonítanak Labuan szigetének, hiszen ma Singapore védelme szempontjából min den keletindiai angol birtoknak fontos szerepe van. Ha elkészül az új támaszpont, akkor a Singapore felől Kínába és Japánba induló repülőgépek rendszeres kikötőhelyéül használnák fel, amivel még biztonságosabbá tennék ezeket a járatokat.

SPORT

Románia legjobb teniszesei vesznek részt a satumarei Olimpia és Barkochba teniszversenyén

A zsidó teniszesek ismét teljes számban neveztek

Cluj, augusztus 4. (Az Uj Kelet tud.) Borneo vagyunk a teniszszézőn közepében, egyik nagyszabású verseny a másikat követi. Alig fejeződött be a Cluji AC országos, nagyméretű versenye és máris újabb, méreteiben talán még nagyobb verseny rendezéséről adhatunk hírt. A satumarei Olimpia, a Barkochba értékes gárdájától segítve rendez mai kezdettel nagyszabású, Satumaren eddig szokatlan népes részvételi teniszversenyt, amelyre eddig az ország legjelentősebb és számottevőbb teniszesei már bejelentették részvételüket. Figyelemreméltó, hogy a versenyre ezúttal is a legjobb zsidó versenyzők neveztek.

A versenyen eddig a következő egyesületek versenyzőinek részvételére lehet számítani:

Bucurestiből: Zadin, Burac, Vasu és Berceki.

Cluj, Haggibbor: Radóné Erdős Lilly, Schwartz Klári, R. Neumann Mária, Radó György, Weisz Mária. Universitatea: Popescu, Taranu I. és II. CIAC: Benedek, Brânduşa, Gábor Dóra.

Oradea. Makkási: dr. Halmi, Grünwald, Rosenberg, Morgenstern, Steiner István, Keleti Boris, Papos Irma, Szász Eva. CAO: P. Zizovits Lenke, Steiner I. és II. Fröhlich.

Cernăuți. Makkási: Nussenbaum, Laster, Eisenberg, Fleininger.

Balamare. Lengyel, Weisz, Pasca, Gabányi.

Sighet. Sámson: Weisz, Dávid, Weisz Mandi, Perl Manó.

A versenyen természetesen a satumarei egyesületek, Olimpia, Barkochba, SSE és STC mintegy 25 versenyzője vesz részt.

Tekintettel a verseny nagyszabású voltára, valamint arra, hogy a verseny védnökségét Coman Simion ezredes prefektus vállalta, ez nemcsak sportszempontból, de társadalmi szempontból is nagy esemény Satumaren.

Esli sportünnepele a cluji sporttelepen

Cluj, augusztus 4. A morlaci tűzkárosultak javára tervezett sportünnepek sorában az Eszaki Tornászliga gazdag és változatos műsorral villanyfényes esti sportünnepele rendez pénteken a városi sporttelepen.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

JÁHRZERTABLA alumíniumból tetszőtő, kisalak, egyszerűen 150 lej, kétszemélyes 250 lej. Megrendelésnél zsidó dátum közzendő. Boros papirkereskedés, Cluj.

Nevelőné keresetkét és féléves kisálynomhoz román-német nyelvtudással. Dr. Friedmann Izsák orvos Tg.-Mures, Piața Unirii.

Keressék belvárosban november 1-re három szobás komfortos lakást. Jelge: 1-án fizetek.

Németül is tudó kisasszonyt két gyermek mellé a délutáni órákra sürgősen felveszek. Cim a kiadóban.

Órássegéd, ki szakmájában gyakorlott, állandó alkalmazásra kerestetik. Szombaton zárva. Drummer Albert, Hațeg.

Este kilenc órakor a Villamosművek fényezőóráinak pazar fényáradatában a következő pompás műsorral mutatkoznak be a cluji sportolók:

1. A CMSC, Echo és UEC csoportos szabadvakorlatai.

2. A dzsúdo klub versenyzőinek dzsui dzsucu gyakorlatai.

3. Szertorna. Hölgyek a korlátán, férfitornászok a nyújtón. A CMSC, SSAEC és UEC legjobb tornászai.

4. Az UEC gyermekcsapatának szabadvakorlatai.

5. Dzsúdo mérkőzések: a dzsúdo klub tagjai.

6. Szertorna. Hölgyek a lebegő gerendán, férfiak a korlátán. A CMSC, Echo, SSAEC és UEC legjobb tornászai.

7. Asztalugrás. Az UEC tornászai.

8. Az UEC szabadvakorlatai.

A műsor technikai lebonyolítását a kitűnő Morariu Albin vezeti.

A morlaci tűzkárosultak felségélyezésére rendezett sportünnepeleknél bizonyosan nagy sikere lesz. Pénteken este egyúttal világítópróba is lesz a sporttelepen, mert legközelebb az első villanyfényes labdarugó mérkőzésre is sor kerül.

Csak cöviden...

A külföldi sportlapok egyhangú megállapítása szerint a Közép-Európa Kupa kiírdelmeit alighanem az idén utóljára rendezték. A sajtóhangok szerint Meisl Eugó volt az, aki hatalmas tekintélyével a KK egysúlyt tartani tudta. Elhalálása alkalmával tartani lehetett attól, hogy a különböző érdekeket megfelelő összetartó erő híján nem fog lehetni összeegyeztetni. Ez így is történt.

Bican csehszlovákiai állampolgárságát (Ausztriából származott el, jelenleg a Slavia játékos), a németek erősen vitatják. Ez tudomására is jutott a kiváló Slavia-gólszártnak, aki éppen ez okból a Genova—Prága utnak Németország feletti részét repülőgéppel tette meg — esetleges keilemetlenségek elkerülése céljából.

A bucaresti Makkási labdarugó szakosztálya komoly előkészületeket tesz a bajnoki szezon közeli kezdésére. A többek között saját tulajdonukat képező stadionjuk tataro-

zása is folyik, a fűrdőberendezést teljesen kicserélik és talajjavítási munkálatok is folynak. Az ezen munkálatok elvégzéséhez szükséges összeget a futballszakszövetség tagjai adták össze: nyolcan, személyenként ötezer lejt.

Bartali, a Tour de France idel győztese a második olasz, aki ezt a címet viselheti. Az olaszok harmadszor jutnak a győzelemhez, mert a Bartali elődje, Bottecchia 1924-ben és 1926-ben kétféle egymásután lett első.

Világrekordot állított fel a Kassai AC. A Bata—Ziin elleni mérkőzésén 8 perc alatt két öngólt vétett.

A magyar nemzeti bajnokság résztvevőinek névsora véglegesen a következőképpen alakult: Ferencváros, Ujpest, Hungaria, Nemzeti, Phoebus, Szeged, Bocsai, Kispest, Budafok, Taxi, Elektromos, Sz. MAV, ZSE és SSE. Utóbbi három amatőregyüttes, amelyek minősítés útján kerültek be az első osztályba.

Vasárnap Clujon CIAC—MSE klubközti uszóverseny és vízipólo mérkőzés lesz a strandon.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

AZ OPERA MOZGÓ MÜSORA:

Mátó premier: Az Alarcos detektiv. Szenzációs vadnyugati történet. Főszerepben: Dick Feran az aranyhajú Cowboy és fehér csodaolva.

A ROYAL MOZGÓ MÜSORA:

Ma a nagyközönség általános kérésére még egyszer bemutatásra kerül a legszebb francia film: TARAKANOWA. Fősz.: Annie Vernay és Pierre Richard. Előtte új híradó.

AZ URANIA MOZGÓ MÜSORA:

Szenzációs dupla műsor! 1. Alaska, izgalmas kalandfilm az aranyások életéből, főszerepben: Jean Parker—Leo Carillo. 2. Aki a halált megfősolja (A nagy Gambini), izgalmas bűnügyi dráma, főszerepben: Akim Tamiroff—Genevieve Tobin.

A MUNKAS MOZGÓ MÜSORA:

Két világszenzáció: Gínghis-Khan siremléke. Premier. Az évad leghatalmasabb kínai millióji drámája. Fősz.: Peter Lorre. II. Halálbrigád. Feltűnik minden eddigi háborús filmbe. Fősz.: Roland Colman, Claudette Colbert és Victor Mc. Langen. III. Híradó. Helyárak: 10 és 12 plus 5 lej.

A CAPITOL MOZGÓ MÜSORA:

HINDU SIREMLEK, monumentális film második része, mely nagyszerűségében még az elsőt is felülmúlja, főszerepben: La Jana—Hans Stüwe—Gustav Diesel—Theo Lingén.

A THALIA MOZGÓ MÜSORA:

Édes anyaföld. Pearl S. Buck világhírű regénye filmen. Az év legsikerültebb filmje több ezer szereplővel. Főszerepben: Paul Muni és Luis Rainer. Előtte Journal.

A SELECOT MOZGÓ MÜSORA:

Riadó Pekingben. Izgalmas dráma, melynek szenzációs cselekménye Pekingben játszódik le. Eredeti felvételek, aktuális téma, főszerepben Gustav Fröhlich—Péter Voss.

AZ EDISON MOZGÓ MÜSORA:

Az 1938. év szenzációja: A halál karjában. Főszerepben: Spencer Tracy. II. Adom a szívemet. Főszerepben: Alpar Gitta. III. Uj híradó. Jön: Orgonavirágzás. Főszerepben: Jeanette MacDonald és Nelson Eddy.

Komoly, román kiszolgáló kisasszonyt keressünk azonnali belépésre. Restaurantul Vegetarian, Cluj, Str. Duca 8.

Esküvők, eljegyzések, bármilyenek, szidő rendezését vállaljuk it hazánál. Házhoz megyek, vidékre is. Jó ort. kóser hákosok kihordásra is. Adlerné, Str. Gen. Gerescu 7.

HÍR

Léda nő

Az egymásra torlódot nyek közepetté, csak a szájában jut hely annak, amely tegnap érte Brüll Margit és Brüll B. az egykor dussgazdag oltagja éhhalálra van itélés maradt, mert házbas lakoltatták őket a lakás Csaknem husz eszten hoz, hogy ez a név, ami szalagokban és a felán belül egyaránt az csillogott, érdektelenné be kell mutatni őket és azt a korszakot, midőntatlamul együtt szerepe vele együtt a magyar jain uj fejezetet nyitot.

Igaz, hogy a nyomor öreg hölgy, csak nővértalan jobban ismernek korbán, amelyet mintha esztendő választana el problématis, ha árj. fletett halhatatlan ver szerien a művészet volt ki nem botránkozott m Endre, akinek tehetség még nagyon is elvitat. lomtörténeti itélőszék, legszebb verseit és a zsidó család segítségéve muzsájának, ahelyett, előkban éhbéért vészt Brüll Margit, akinek hogy a szürke kispolg. hesse életét, valamikor tuitabb kor emberibb le gazdája volt a nagy család meghitt otthonát egy gyönyörű kötetem Adynak, amelyet ma ma husz százalékos állam korszak fial szavalnak. Brüll Margit és Brüll kodnak. Nem jelennek a napilapokban, amely elevenítik fel. Talán könyveket, korgó gyó alatt, hajléktalanul. Nem kérnek kegydíjat a mecenásai. Csak talán könyvekkel, hogy elism. nyomoruságukban, rád zalékos állampolgárok k. nik, ha nem lesz pénzül. tókát annak igazolására szemelőleg rendben va.

Hőhullám Lengye jelentik: Szokatlan hó ténnap Lengyelország 150.000 ember sietett dőkre, ahol súlyos pénz belépőjegyért. A hőség 50 fokot is.

Törvény készül v. eről. Bucurestből je. szükségleti cikkek ois hozott intézkedéseken. dasági és belügyminisz. rérumon dolgoznak, am lesztenti az árucsmo. olyan helyi vagy általa nyek hálózatát kiépiten városok ellátásának cél. sárok és piacok rac. megszervezve és a szál. tik.

Kényszerleszállást. ha a Varsó—bucuresti. jelenti Buzäuből: Egy. coma Panielot három. amely a Varsó—Bucur. el, tegnap este kény. végre a buzái pilótái. gép, amely 11 utast. légesöbe került, ezért. lani. Ma hajnalban. utját és fél 6 órakor m. — Bármely fél fel. határozott időre kött. Bucurestiből jelentik: A számban rendezettörvé. dosítja az 1929-ben ho. te vonatkozó törvény. oly értelemben módosi. nemhatározott időtart. munkaszereződést bárm. fel lehet mondani azza. hogy a másik felet. szerződésbeli kötelezett. időpontjára. A rendelet. az is, milyen időszak. felmondási bejelentés. szaszására való tekin.

HIREK

Léda nővérei...

Az egymásra torlódt külpolitikai események közepette, csak az érdeklődés mellék-számaiban jut hely annak a néháyszoros hírnök, amely tegnap érkezett Budapestre. Brüll Margit és Brüll Berta, két öreg hölgy, az egykor dicső gazdag oradeai család két nőtagja éhhalálra van ítélve, sőt hajlék nélkül is maradt, mert házbérhátralékuk miatt kiköltöztették őket a lakásukból.

Csaknem husz esztendő elegendő volt ahhoz, hogy ez a név, amely valamikor irodalmi szalonokban és a felső tízezer kinal falán belül egyaránt az exkluzívitás fényében csillogott, érdektelenné fakuljon. Ma már be kell mutatni őket és fel kell eleveníteni azt a korszakot, midőn ez a név elválaszthatatlannal együtt szerepelt Ady Endrével és vele együtt a magyar irodalomtörténet lapjain új fejezetet nyitott.

Igaz, hogy a nyomor szélére jutott két öreg hölgy, csak nővére Brüll Adélnak, akit talán jobban ismernek Léda néven. Abban a korban, amelyet mintáma nem husz, de száz esztendő választana el tőlünk, nem volt problematikus, ha árja költőt sémi muzsa ihletett halhatatlan versei megírására. Egyszerűen a művészet volt a mértékadó és senki nem botránkozott meg azon, hogy Ady Endre, akinek tehetségét abban az időben még nagyon is elvittatta a hivatalos irodalomtörténeti ítéletek, zsidó asszonyról írta legszebb verseit és a műpártoló dicső gazdag zsidó család segítségével szentelhetette idejét muzsájának, ahelyett, hogy fülledt redakciókban éhbéért vesztette volna életét.

Brüll Margit, akinek ma annyira sem jut, hogy a szürke kispolgár életműjének tengethessék életét, valamikor Párizsban egy tisztább kor emberibb levegőjében vendéglátó gazdája volt a nagy költőnek és a gazdag család meghitt otthonának iróasztalánál meg egy gyönyörű költeménye született meg Adynak, amelyet ma már a Brüll Margitokat husz százalékos állampolgárrá súlyosított korszak fia szavalnak.

Brüll Margit és Brüll Berta nem panaszkodnak. Nem jelennek meg hasábos cikkek a napilapokban, amelyekben a régi időköt elevenítik fel. Talán csak befelé ottanok könyveket, korgó gyomorral, a szabad életről, ha jéktalanul. Nem kérnek elismerést, nem kérnek kegydíjat a nagy magyar költő mecenásai. Csak talán azt siratják keserves könyvekkel, hogy elismerés helyett, nagy nyomorúságukban, ráadásul még husz százalékos állampolgárok is lettek és mi történt, ha nem lesz pénzünk megszerezni az iratokokat annak igazolására, hogy 1864-ig viszszamenőleg rendben vannak az ősök...

H. E.

Hőhullám Lengyelországban. Varsóból jelentik: Szokatlan hőhullám vonult végig tegnap Lengyelország felett. A fővárosból 150.000 ember sietett az északi strandfürdőkre, ahol súlyos pénzeket ígértek egy-egy belépőjegyért. A hőség több helyen elérte az 50 fokot is.

Törvény készül vásárcsarnok létesítéséről. Bucurestiből jelentik: Az elsőrendű szükségleti cikkek ocsóbbátétele érdekében hozott intézkedéseken kívül, a nemzetgazdasági és belügyminisztériumok olyan dekretumon dolgoznak, amely hivatott lesz fejleszteni az árucarnokok szervezetét és olyan helyi vagy általános jellegű intézmények hálózatát kiépíteni, amely teljesen a városok ellátásának célját szolgálja. A vásárok és piacok racionálisabban lesznek megszervezve és a szállítást megkönnyítik.

Kényszerleszállást hajtott végre Buzában a Varsó-bucuresti repülőgép. A Tempo Jelenti Buzából: Egy Electra-Lockend Alcoma Panieilót hárommotoros repülőgép, amely a Varsó-Bucuresti légitársulat látja el, tegnap este kényszerleszállást hajtott végre a buzai pilótáiskola repülőterén. A gép, amely 11 utast szállított, viharba és jégesőbe került, ezért volt kénytelen leszállani. Ma hajnaiban a repülőgép folytatta útját és fél 6 órakor megérkezett Baneasara.

Bármely fél felmondhatja a megnevezett időre kötött munkaszerződést. Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lap mai számában rendeltetvényt közöl, amely módosítja az 1929-ben hozott munkaszerződésről vonatkozó törvényt. A 78-ik szakaszt új értelemben módosították, hogy a megnevezett időtartamra kötött egyéni munkaszerződést bármelyik fél akaratára fel lehet mondani azzal a kötelezettséggel, hogy a másik felet figyelmeztetni kell a szerződésbeli kötelezettségek megszegésének időpontjára. A rendeltetvény megállapítja azt is, milyen időszakra kell kiterjednie a felmondási bejelentésnek a szolgálati idő hosszúságára való tekintettel.

Az oradeai kereskedelmi és iparkamara egyelőre nem törli az állampolgárságukat elvesztett tagokat. Oradeáról jelentik: Az állampolgársági revizió lefolytatása során az oradeai Kereskedelmi és Iparkamara nap mint nap érkeznek be a községek vezetőiből, valamint a csendőrsőik átirataival, amelyek egyes cégbejegyzett kereskedők állampolgárságának az elvesztését jelentik. Ezek a jelentéseket a kereskedők állampolgárságának a megfosztásával egyidejűleg azon az alapon, hogy idegenek nem lehetnek a Kamara tagjai, — kéri, hogy az illetőket azonnal töröljék a Kereskedelmi és Iparkamara-ból. A Kereskedelmi Kamara foglalkozott ezekkel a jelentésekkel s úgy határozott, hogy a cégbejegyzett kereskedőket nem törlik a tagok sorából, mindaddig, amíg az állampolgárságuk elvesztése véglegessé nem válik. Addig tehát, amíg a fellebbezést le nem tárgyalják és az állampolgársági törvény véglegessé nem válik, addig az állampolgársági listából törölt kereskedők tagjai maradnak a Kereskedelmi Kamarának. A Kereskedelmi Kamara vezetősége felhívja azoknak az állampolgársági jegyzékből törölt kereskedők figyelmét, akik üzletüket, — cégtüket, — át akarják adni, azt a pénzügyigazgatóság által szabályosan láttamozott szerződéssel adják át. Ebben az esetben az átadást, — mint amely törvényes keretek között ment végbe, — el fogják ismerni, ellenkező esetben úgy az átadó, mint az átvevő kellemetlenségnek és bírságnak teszi ki magát.

KASTÉLY ÉS VÁRROMGYAR. Mindenki ismeri a gazdag amerikai szünetelő európai régiségek, kivált régi épületek iránt. Akadnak milliók, akik egyszerűen megvásárolnak valami régi normandiai kastélyt, vagy skóciai váromot, darabokra szedik s az egészet hajóra rakva, átszállítják hazájukba; ott azután újra felépítik. — De mi szükség erre a várom, „bevitelre”? — csapott fejére egy élelmes philadelphiai útletemező, ha annyira szeretik milliószámra az európai váromokat és kastélyokat, hát majd én gyártok számukra! Tüstemt össze is hívott egy sereg építész és műtörténészt; főként olyanokat, akik Hollywoodban már elég tapasztalatot szereztek történelmi várom-úszletek építésében. Megbeszélte velük a dolgot és megjelölt alapötöket megalkult Amerika és a világ első — várom- és kastélygyára. Akinek pénze van, megrendelhet ebben a gyárban minden korszakból váromot, vagy más történelmi építkezést. A gyár „mértányos áron” bármilyen igényt kielégít. Kaphat a megrendelő festői váromladedéket, spanyol, vagy finetzi kastélyokat, volencés dogepalotát, római Vatikánt, vagy Versailles minden méretben és kivitelben... Egy bizonyos: Amerikában van pénz és az amerikaiak nem mennek a szomszédába egy kis ületi élelmességért...

Báza Cantacuzino elszereződött a Lareshez pilótának. Bucurestiből jelentik: Báza Cantacuzinet, az ismert román pilótát a Lares légiforgalmi társaság szerződtette. Cantacuzino máától fogva rendszeres szolgálatot teljesít a Bucuresti-Cetatea Alba utvonalon.

Orvosi hír. Bródy Bella fogorvos vizsgálta és rendelését megkezdte.

A betegsegélyző járulékok a havi 6000 lejnél magasabb fizetési tisztviselőknél továbbra is fizetendők? Lapjelentések hivatkoznak a központi betegsegélyző 14—11022-1938. számú körrendeletére, a betegsegélyző törvény 119—3. szakaszának értelmezésére vonatkozólag és azt a következtetést vonják le ezen körrendelet szövegéből, hogy a 6000 lejnél nagyobb havi jövedelem felett rendelkező tisztviselők nem betegsegélyzők kötelesek. A Központi Betegsegélyző Fénztár 4772-28030—1938. számú rendeletével visszatért fenti rendelkezésére és ennek helytelen értelmezésére. Leszögezi, hogy azon tisztviselők, akik a jelenlegi betegsegélyző törvény érvénybelépésétől, azaz, akik 1933 április 4-től visszamenőleg egy évig tagjai voltak a betegsegélyzőnek, bejelentésre és biztosításra kötelesek, tekintet nélkül arra a tényre, hogy havi jövedelmük meghaladja-e a 6000 lejt, vagy sem. Ertesztésünk szerint, ezen második körrendelet szövege úgy értelmezendő, hogy csak azon havi 6000 lejnél többet kereső tisztviselők mentesek a biztosítástól, akik 1932 óta mint új, eddig nem biztosított tagjai a betegsegélyzőnek, léptek be egy vállalathoz. — Állásváltozásoknál, vagyis új tisztviselő felvételénél, a mentesség nem lép érvénybe, ha az új tisztviselő előbbi munkahelyén tagja volt a betegsegélyzőnek.

Negyven vagon hal maradt egy lecsapott fő fonékán. Bucurestiből jelentik: A Constanta melletti Cochirleani községben a földművelésügyi minisztérium 100 hektár területű tavat adományozott a földműveseknek legelő céljaira. A tavat lecsapották, vizét a Dumába vezették. A lecsapott fő fonékán 30—40 vagon hal maradt a falusi lakosság nagy brómére.

Alcsendőr vigyázott, hogy a vasúti zsebmetszők szabadon dolgozhassanak. Bucurestiből jelentik: A rendőrséghez számos panasz érkezett az utóbbi időben, hogy a Bucuresti-Timisora utvonalon tolvajok működnek. Mára sikerült elfogni a tetteseket Paul Ungureanu alias Ionescu Gheorghe, Fabian Petre alias Boanghin és Mincu Nicolae alias Notanu személyében, akik éjjel az alvó utasokat fosztogatták. A Motanu nevű bandita rendszerint csendőrruhába öltözött és így vigyázott arra, hogy büntérsai szabadon dolgozhassanak.

A Frontharcosok gyásznapja a marasesti emlékmű előtt. Bucurestiből jelentik: A marasesti hősk emlékműve előtt szombaton a volt frontharcosok szövetségének képviselői előtt Istentiszteletet tartanak, amelyen megemlékeznek Mária királynéről is, aki olyan hőies magatartást tanusított a marasesti harcokban. Az augusztus 6-ra tervezett tünnepségeket a nemzeti gyász miatt elhalasztották.

Orvosi hír. Dr. Ligeti Sándorné Somogyi Iona dr. szemorvos szabadságáról hazakerkezett és rendelését megkezdte. Str. Memo randului 27. Telefon 3615.

Lejték a brazilai banditák főnökét. Rio de Janeiróból jelentik: Hónapok óta nyomoz hiába Brazília minden rendőrsége Campeao híres banditafőnök után, aki végre hurokra került. Alaguas tartomány rendőrsége nyomozta ki rejtékét egy faluban, ahol a bandita Mária Bonita nevű barátnőjénél lakott. Amikor a rendőrök körülvették a házat, több lövés dördült el, amelyek közül kettő talált és megölt egy rendőrt. Hosszú tűzharc fejlődött ki a közbiztonság emberei és a banditák között, míg végül golyószórókkal valóssággal romhalmazzá lőtték az egész házat. A romok alól később előkerült a bandita, annak barátnője és a banda tíz tagja. A rendőrök a tizenkét ember holttestét elszállították a közeli Timhaass városába, ahol közszemlére tették ki őket, hogy a lakosság lássa, hogy ártalmatlanná tették a hírhedt banditákat.

Husz cluji kereskedő bíróság elé állították az árellenőrzés során. Néhány héttel ezelőtt Clujon is megalakult Mazuchi kereskedelmi főfelügyelő elnöksége alatt az árellenőrző bizottság, amelynek előadója Dobra Teodor iparkamara titkár, tagjai pedig Pacala ny. tábornok, helyettes polgármester, dr. Neda városi ügyosztályvezető, dr. Draghici rendőrigazgató, a fogyasztók képviselőit pedig dr. Jacob Adrian nagyiparos. A bizottság megalakulása óta több kihágási jegyzőkönyvet vett fel és ezeket a jegyzőkönyveket a fennforogni látszó kihágás megtorlása érdekében az igazságügyi hatóságokhoz tette át. Az árellenőrző bizottság Weintrau Lenke cluji kereskedő ellen azért vett fel jegyzőkönyvet, mert az üzletében eladás céljait szolgáló áruk jegyzékét nem függesztette ki, Weisz Emma ellen, mert 60 lejes árut 100 lejért adott el, Hartig Zsuzsanna, Esenz József, Abraham Lajos, Abraham Simon, Maier Zsuzsanna, Jakabovics Rozália ellen szintén az áruk kifüggesztésének elmulasztása miatt, Pajzs György ellen, mert az 1 kgr.-nak jelzett kenyér három dekával kevesebb volt. Pop Borbála, Kirikósa Mihály, Jelen Mihály, Viski István, Urcan Gheorghe és Kreisler Hermann mérszások ellen, mert a húst maximális árnál drágábban hozták forgalomba. Azole Ferdinand ellen, mert a fehér és barna kenyert drágábban árulták. Fischbein Manó, özv. Sándor Lajosné, Nicola Vasiliu és Csörgő Józsefné piaci árusok ellen azért, mert zöldség, illetve gyümölcsöket a megengedettnél drágábban árulták. A bíróság a kihágási ügyek tárgyalására már határnapot is tűzött ki. Az a tény azonban, hogy az árellenőrző bizottság kihágási jegyzőkönyvet vett fel, még nem jelent azt, hogy az illetők valóban árrágitást is követtek volna el. Ezt majd a bíróság fogja megállapítani és könnyen lehet, hogy közülük néhányat fel is fognak menteni.

Sportvonat Budapestre utlevél és vizum nélkül

Indulás Clujról szeptember 8-án reggel. Vissza indulás Pestről szeptember 14-én.

Utolsó jelentkezés szept. 2.

Költség Lei 1.520

Jelentkezni lehet:

WAGONS-LITS//COOK és EUROPA

utazási irodákban.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, augusztus 5.

Bucuresti. 7.30: Torna, hírek, reggeli hangverseny. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Gramofonlemez. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Gramofonlemez. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Aktuális hírek. 19.17: Kamarazene lemezekről. 19.45: Zongorahangverseny. 20.15: Felolvasás. 20.30: Hangverseny közvetítés egy étteremből. 21.25: Puccini: Manon Lescaut, opera lemezről. 23.45: Hírek külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Jeruzsálem. Délután 5.30: Pontos idő, hírek. Az angol nevelés alapelvei. 8: Tönach olvasás. 8.20: Zsidó templomi dalok Tiso bőv. alkalmából. 9: Pontos idő, időjárás, hírek. 9.30: Az angol műsorban koncert.

Budapest. 7.45: Torna, utána gramofon. 11: Hírek. 13.05: Énekszámok. 13.30: Hírek. 14.30: Cigányzene. 15.35: Hírek. 18: Magyar nóták zongorán. 19: Az Országos Postaszenekekar műsora. 20.20: Sportközlemények. 20.30: Hegedűszámok. 21: „Monti ezredes”. Regényes hangjáték. 23: Hírek, időjárásjelentés. 24.30: Táncclemezek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból: Strassbourg. 22: Operettelőadás. Toulouse. 22.15: Rádiófantázia.

Szombat, augusztus 6.

Bucuresti. 7.30: Torna, hírek, reggeli hangverseny. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Gramofonlemez. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Gramofonlemez. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Katonazene. 20: Felolvasás. 20.15: Énekhangverseny. 21: Mit üzen a rádió. 21.15: Táncczene. 22.30: Hírek. 22.45: Zenekari hangverseny egy étteremből. 23.45: Hírek külföldre francia és angol nyelven. Utána közlemények. 24: Éjszakai hangverseny (gramofonlemez).

Jeruzsálem. Délután 5.45: Pontos idő, hírek. 8: Jichak Epstein tönacht olvas. 8.20: Jassa Haifetz lemezek. 9: Pontos idő, időjárás, hírek.

Budapest. 7.45: Torna, utána gramofon. 11: Hírek. 13.05: Cigányzene. 13.30: Hírek. 14.30: Hanglemez. 18.45: Cigányzene. 19.40: Táncclemezek. 20.35: Énekszámok. 21.10: Kőváry Gyula vidám rádió-estje. 22.30: Hírek. 22.35: A rádió szalonzenekara. 24.10: Jazz.

Belgrád. 22: Rádiózenekar. Poste Parisien. 21.35: Rádiószkecca. Strassbourg. 21.30: Zenekari hangverseny. Toulouse. 23.45: Operettrezletek.

Nyugdíjazzák a ránnel püspököt. Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lap mai számában dekretumot közöl, amely 1938. november elsejével kezdettel két évi szabadságot ad Vartolomeu ránnel és severini püspöknek, hogy addig rendezze nyugdíjigazoltságát.

Kétórás harc arab terroristák és zsidók között

Jeruzsálem, augusztus 4. (Rador). Ma délelőtt ádáz harc vette kezdetét a Szeleim-Tulkarem vasútvonal mentén arab terroristák és egy zsidó csoport között. A két órán át tartó ütközet csak akkor szűnt meg, amikor katonai különítmény jelent meg, amely megfutamította a terroristákat. Néhány zsidó megsebesült.

Nincs már kedvezményes szállítási tarifa: drágább lesz a fa. Mint ismeretes, a vasut a nyári hónapokban kedvezményes tarifa alapján eszközöli a tűzifa szállítását. Ez a kedvezmény augusztus elsejével megszűnt. A fakereskedők a kereskedelmi és iparkamara közbenjárásával fordultak a vas uti vezérigazgatósághoz, hogy a kedvezményes szállítási díjszabás érvényét hosszabbítsa meg. A clujai vasutigazgatósághoz ezideig a kedvezményes díjszabás meghosszabbítására vonatkozó rendelkezés ma érkezett és a kerületi vasutigazgatóságtól kapott értesülés szerint a mai naptól kezdődően már a rendes tarifát alkalmazják a tűzifa szállításánál, addig, míg újabb rendelkezés nem érkezik. Amennyiben a rendes viteldíj lépne életbe, úgy a tűzifa árának további drágulásával lehet számolni.

A Banca Ardeleana 1938 félévi mérlege az intézet újabb fejlődését mutatja

Betétállománya múlt évi hasonló időszakához viszonyítva 156 millióval és múlt év vége óta 26 millióval 1 milliárd 271 millióra emelkedett

A banktörvény rendelkezéseinek megfelelően a nemzetközi relációkban is számottevő intezteté fejlődött Banca Ardeleana most tette közzé félévi mérlegét, melynek adatai egyrészt az intézettel szemben megnyilvánuló kivételes bizalomról, másrészt a mai viszonyoknak megfelelő óvatos üzletpolitikáról tesznek tanúbizonyosságot.

A készpénzkészletek és bármikor igénybevehető bankkötvetelések összege meghaladja a 343 millió lejt, több mint 1937 év végén 92 millióval és 82%-ban fedezi az azonnal esedékesé válható összes kötelezettségeket — a törvény által előírt 10% helyett —, az egész betétállománynak pedig cca 28%-át teszi. Az intézet sem a Banca Națională, sem más helyen hiteket nem vett igénybe.

A bankbetétállomány az elmúlt félévben 26 millióval emelkedett az 1937. június 30-i 1 milliárd 115 millióval és az 1937. évi 1 milliárd 245 millióval szemben 1 milliárd 271 millió lejre emelkedett, annak dacára, hogy az elmúlt félévben — a leszállított hi-

telkamatok miatt — e téren óvatos kamatpolitikát kellett követnie.

Kihelyezési állományát az elmúlt félévben az intézet nem növelte az ismert gazdasági okok miatt, múlt évvégi 1 milliárd 185 millióról 1 milliárd 197 millióra 78 millióval csökkentette, növelvén ezzel diszponibilitását.

A bank fejlődésében nemcsak a clujai központ és a bucaresti főtelep, hanem az aradi, brasovi, oradeai, satu-marei, sibiu, timisoarai és tg.-muresi telepek is kivették az őket megillető részt közvetik gazdasági viszonyainak megfelelően.

Nemak: Villamosági Zsebkönyv 158 lej, Nemak: Elektrotechnika 198 lej, Kausar: Radiótechnika 26 lej, Molnar: Elektrotechnikai Zsebkönyv 191 lej, Villamosági Zsebkönyv 1935 kötve 132 lej, Villamosági Zsebkönyv két kötetben 1938 231 lj, Villamosági Zsebkönyv 1937 kötve 115 lej, kötve 148 lej, stb. Lepagendál Cluj. Postán utánvéttel. Kérjen jegyzéket.

BANCA ARDELEANĂ S. A. R.

Központ: Cluj, főtelep: Bucuresti.

Fiókok: Arad, Braşov, Oradea, Satu-Mare, Sibiu, Târgu-Mureş, Timişoara.

VAGYON

Mérlegszámla 1938. június 30.-án.

TEHER

	Lej	Lej		Lej	Lej
Pénztár:			Részvénnyel		
a) Készpénzkészlet	87,085,261		Tartalékalapok	22,000,000	150,000,000
b) Disponibilitás a B. N. R.-nál és a Posta-csekkpénztárnál (C. E. C.)	11,963,519	79,048,780	Rendés tartalékalap		
A vista bankári követelések:			Értékesítési alapok:		
a) Leiben	253,967,290		a) Kötés követelések tartalék alapja	3,915,219	
b) Devizában	10,318,194	264,285,484	b) Ingatlan értékesítési alap	3,500,000	7,415,219
Értékpapírok:			Tisztviselők nyugdíj- és segélyalapja		7,000,000
I. Belföldiek:			Betétek:		
a) állami értékpapírok	5,258,203		I. Belföldiek:		
7,794,400 — n. é.			a) Látra		
b) tőzsdén jegyzett értékpapírok 746,500 — n. é.	1,208,305		Bemutatóra szóló betét-könyvvel	107,789,471	190,207,778
c) tőzsdén nem jegyzett értékpapírok 133,700 n. é.	15,914	6,477,422	Névre szóló betét-könyvvel	22,418,907	
II. Külföldiek		6,477,431	b) Határidőre		
I. Belföldön fizetendők:			Bemutatóra szóló betét-könyvvel	413,175,732	542,595,860
a) Nyílt váltóhitelek	111,180,769		Névre szóló betét-könyvvel	129,420,128	64,287,883
b) Áru, értékpapír és más fedezettel	2,562,615		II. Külföldiek:		
c) Jelzálog fedezettel	151,187,055	264,880,439	Hitelezők:		
Folyószámla adósk:			Folyószámla-betétek		
I. Belföldi adósk:			I. Belföldiek:		
a) Külön fedezet nélkül	236,923,420		a) Látra	278,324,911	377,821,116
b) Keresked. értéktfedezettel	381,981		b) Határidőre	104,496,205	
c) Értékpapír fedezettel	28,835,285		II. Külföldiek:		
d) Áru fedezettel	51,474,151		a) Látra	12,501,431	156,530,573
e) Jelzálog fedezettel	164,411,344		b) Határidőre	144,029,142	1,271,442,710
f) Más különféle fedezettel	328,454,194	808,480,355	Fel nem vett osztalékok		4,100,828
II. Külföldi adósk		36,304,959	Különféle elszámolási számlák		241,907,882
Az 1934. IV. 7.-i adósságrendező törvény kedvezményeiben részesített adósk (Csökkentett tőkeösszeg)			Atmeneti számlák		3,213,164
Részvényesek:			Beszélt kamatok:		
Bemutató ipari és keresk. vállalatoknál		3,850,000	a) Váltókamat	4,411,088	29,857,050
Hosszu távú kölcsönök		64,919	b) Folyószámla adóskamat	23,445,962	4,811,145
ingatlanok:			Jutalékok		199,331
a) A bank üzleti céljaira szolgáló ingatlanok	35,426,380	55,037,447	Értékpapírjövdelem		16,304
b) más ingatlanok	19,611,067	169,391,394	Jövdelem részesedésekből		1,866,076
Állományi elszámolási számlák		9,362,618	Ingatlanjövdelem		11,515,381
Atmeneti számlák			Különféle jövdelemek		
Üzleti költségek:					
a) fizetések és járulékok	14,700,927	23,320,085			
b) különféle	8,619,188	976,712			
Adók és illetékek					
Kifizetett kamatok:					
a) Takarékbetétek után	12,735,729	18,884,850			
b) Folyószámlabetétek után	4,646,561				
c) Más hitelezőknek	1,802,560				
		1,755,645,140			1,755,645,140
Nyilvántartási számlák:			Nyilvántartási számlák:		
Alapszabályszerű letétek		5,550,000	Alapszabályszerű letétek		5,550,000
Kezességi adósk és a bank által adott garancia levelek			Kezességi és a bank által adott garancia levelek hitelezői:		
Belföldön:			Belföldön:		
Kézizalagban levő kereskedelmi értékek	265,124,555	265,124,555	Kézizalagban levő kereskedelmi értékek letétesei	265,124,555	265,124,555
Inkasszóértékek	247,772,046	111,622,442	Inkasszóértékek megbízói	247,772,046	111,622,442
Jelzálogok, engedm., kézizalagban levő áruk és egyéb fed.	704,844,861	764,844,861	Kézizalagban levő értékpapírok letétei	764,844,861	33,493,650
Kézizalagban levő értékpapírok	33,493,650	250,076,616	Megőrzésre átadott értékpapírok és más értékek letétei	250,076,616	36,834,100
Megőrzésre letett értékpapírok és más értékek	250,076,616	49,429,658	Különböző kikölesendő értékek	49,429,658	380,000
Óvadék értékpapírok	36,834,100		Meghitelezések és különféle		
Meghitelezések és különféle	49,429,658		Viszleszámított konvertált kötelezettségek		380,000
Viszleszámított konvertált váltók (Csökkentett tőkeösszeg)	380,000				
		765,107,928			765,107,928

Cluj, 1938. június 30.

Az igazgatóság nevében

Az ellenőrzésért: Ioan Petrean ü.v. igazgató
A könyvelésért: Szabó Márton aligazgató jogosított könyvelő.

Conrad

Mecsonyi elnök.

Margittay

Párizsi tanulmány-
utamról haza-
érkeztem!

A hölgyek saját érdeklődésben cselekednek, ha szezonelőtti áron

szőrme-
szükségeiteket
most szerzik be
Weisz Ernő
szücs

CLUJ, Calea Regale Ferdinand No. 12.

Egy multimilliomos bécsi zsidó asszony meghatalmazottján férjhezment egy sarajevo ujságárushoz

Belgrad, augusztus 4. Carolina Freiburg multimilliomos bécsi zsidó asszony meghatalmazottján szabályszerű házasságot kötött egy sarajevo ujságárusával. Házasság révén Carolina Freiburg jugoszláv állampolgár lett és így elhagyhatta a német birodalom területét.

Tek. DUN
1 TUDOSIT
Posta

A repülőgép és a szudeta

Tulajdonképpen mi kének a kisebbségi kérdéskörbe a tárgyak felolvasása. Pedig ugy látszik függés van e két egymagam fogalom között. Mert a fujja a kürtöt, hogy ne re lord Ruadman prágeseh repülőgépek egyretelek fölött keringenek. cseh katonai repülőgép let főb tévedt, bár sok hogy ebből a határsértés igaz. Viszont, ha igaz a szudetanemetek egészen a csehszlovák köztársaság kérdése között a német stímet fabrikál, annak e Németországuk ügylát Runciman lord prágai re a kérdés rendezése, nem rendeltenséget szer hogy a kérdés nyugvóp sz, hogy a tüzesőve sok hogy ezen a kényes pont talanságban tassa a vilá azonban mégsem lehet i vezetlenül feltárni, kell ürügy, aminek alapján álló helyzetet fel léhess ben pedig a német birod ayes. Rendszerint egyet a zsidók kérdés. Ezt a s azonban mégsem lehet a híz volna, hisz: sem E nem zsidók, sőt még a küldött angol lord is sz szont nem a zsidók az ol ták — így volt ez 1918- sokat fejlődött a technika pülögép a divat. Ezért elmérgesedésének — a

Nyakkendő és

Valamennyi világlap szenzációval, amivel a f ujabban népeiket boldo most azt találta ki, hogy hiányzik már semmi, es nyakáról a jármot jelen kendőt. „Le a nyakkendő Róma, Nápoly és Firenz ságtól megmámorosodott csatakiáltást, amely nem be, nyomban átvette a r metország, amely még ha egy új jelszót ad a mintsem, ha vajjal kelte dőket. És ime a csodálat három nap óta a budap fujja a nyakkendő ügybe és Berlinel, pillanatnyil a három heyen meg van léma: le a zsidókkal és

Nem akarunk most o pszichológiai, szociológiai vitát indítani a gallér és lémájáról. Nyilván inkább kásbell kérdés ez, mintse azonban a fasizta állam sikra akarják tereelni a g problémáját, akkor két egy rendkívül kínos le Nem a fasizmus találta e ez a divat, sajnos, egye jellegű és már husz eszte lesztinában. Ha ug tetsz ja. Az új ország pionirj zepelenelekből váltak mu is szimbolizálni akarták ami életükben végében lettek és ezért az első o — bocsnát érte Rómátó pestől — a nyakkendő ke chaux ének is van a nem hord nyakkendőt és most Olaszország degra már régesrégén olyan m diplomáciai fogadóestélye Egymás között heringne kucok ezt a ruhadarabot,